

3-5.82/99

MYOTIS Barlangkutató,
Természetjáró és Természetvédő Egyesület
1113 Budapest Tas vezér utca 20

Kálmár-lápai-öböl-barlang

Káposztáskert-völgyi 1-es számú barlang

Kerk-rétfői-barlang

CHOLNOKY JENŐ

Konasz-réti-barlang

KARSZT- ÉS BARLANGKUTATÁSI PÁLYÁZAT

László bányamester-barlang

Pes-kő-katlani-barlang

Sándor-kúti-felsőbarlang

38-as barlang

1998

Békés-ág, Kálmán-lápa **Feltáró tevékenység**

Karakterizációs szám: 5841/.....

Kálmán-lápafői-barlang

A barlang feltárásának előtti mérések: kb. 70 m hosszú, 1-2 m magas sziklafal tövében, 1980-as években találatok a bejárat felett közvetlenül.

Káposztáskert-völgyi 1-es számú barlang

A barlang feltárásának előtti mérések: kb. 70 m hosszú, 1-2 m magas sziklafal tövében, 1980-as években találatok a bejárat felett közvetlenül. A barlang jelentős felületeken

Kerk-rétfői-barlang

A barlang feltárásának előtti mérések: kb. 70 m hosszú, 1-2 m magas sziklafal tövében, 1980-as években találatok a bejárat felett közvetlenül. Széjját kis híján teljesen betemette a lehulló szelvények. A felsőnél be lehetett dugni az omladék felett egy karót 4-5 m hosszán. A kutatómunkát 1965-ben kezlelő Lengyel János irányításával.

Kopasz-réti-barlang

A barlang feltárásának előtti mérések: kb. 70 m hosszú, 1-2 m magas sziklafal tövében, 1980-as években találatok a bejárat felett közvetlenül. Az MTA Atomkutató Intézet Rákos Csoporszával közösen havi detektor cserével radonmérését végeztük el 1996 évben, amikor az üreg kb. 9 m mély volt teljesen teljes szelvényben eltömődve. A vizsgálat eredménye: a zombolyok aljára jellemző időbeli változást észleltünk.

László bányamester-barlang

A barlang feltárásának előtti mérések: kb. 70 m hosszú, 1-2 m magas sziklafal tövében, 1980-as években találatok a bejárat felett közvetlenül. Az üreg feltárását teljesen a faltörőkövek szüntől kezdtük. Az első álfenek átszakadásáig 1 m mélyre jutottunk. A bejárat szintjétől 3 m mélységig gyűjtött anyagból. Lemebb teljes szelvényben bontottuk el a kőzetet, amit a barlang előterébe deponáltunk. A szállítás és a közlekedés megkönnyítése érdekében létracsúszót építettünk kb. 7 m hosszán. A csúszda alatt közel függőlegesen fordult a létra. A vödör pályára helyezésére mint munkahelyet kellett készítenünk, a "Kakastű"-t, 12 m mélyen kb. 10 m² alapterületű terep bontással, ahol a réteglap mentén nem nyílt a létrás felett. Téli időszak lévén kihúzó légáramlás indult meg, és a létránál lezáradt a szikla felszín. Ennek észlelése újabb lezáróhelyet adott a kutatásnak 3 m-rel lemebb magas üreg nyílt meg 1998

Pes-kő-katlani-barlang

A barlang feltárásának előtti mérések: kb. 70 m hosszú, 1-2 m magas sziklafal tövében, 1980-as években találatok a bejárat felett közvetlenül. A barlang feltárását teljesen a faltörőkövek szüntől kezdtük. Az első álfenek átszakadásáig 1 m mélyre jutottunk. A bejárat szintjétől 3 m mélységig gyűjtött anyagból. Lemebb teljes szelvényben bontottuk el a kőzetet, amit a barlang előterébe deponáltunk. A szállítás és a közlekedés megkönnyítése érdekében létracsúszót építettünk kb. 7 m hosszán. A csúszda alatt közel függőlegesen fordult a létra. A vödör pályára helyezésére mint munkahelyet kellett készítenünk, a "Kakastű"-t, 12 m mélyen kb. 10 m² alapterületű terep bontással, ahol a réteglap mentén nem nyílt a létrás felett. Téli időszak lévén kihúzó légáramlás indult meg, és a létránál lezáradt a szikla felszín. Ennek észlelése újabb lezáróhelyet adott a kutatásnak 3 m-rel lemebb magas üreg nyílt meg 1998

Sándor-kúti-felsőbarlang

A barlang feltárásának előtti mérések: kb. 70 m hosszú, 1-2 m magas sziklafal tövében, 1980-as években találatok a bejárat felett közvetlenül. A barlang feltárását teljesen a faltörőkövek szüntől kezdtük. Az első álfenek átszakadásáig 1 m mélyre jutottunk. A bejárat szintjétől 3 m mélységig gyűjtött anyagból. Lemebb teljes szelvényben bontottuk el a kőzetet, amit a barlang előterébe deponáltunk. A szállítás és a közlekedés megkönnyítése érdekében létracsúszót építettünk kb. 7 m hosszán. A csúszda alatt közel függőlegesen fordult a létra. A vödör pályára helyezésére mint munkahelyet kellett készítenünk, a "Kakastű"-t, 12 m mélyen kb. 10 m² alapterületű terep bontással, ahol a réteglap mentén nem nyílt a létrás felett. Téli időszak lévén kihúzó légáramlás indult meg, és a létránál lezáradt a szikla felszín. Ennek észlelése újabb lezáróhelyet adott a kutatásnak 3 m-rel lemebb magas üreg nyílt meg 1998

38-as barlang

A barlang feltárásának előtti mérések: kb. 70 m hosszú, 1-2 m magas sziklafal tövében, 1980-as években találatok a bejárat felett közvetlenül. A barlang feltárását teljesen a faltörőkövek szüntől kezdtük. Az első álfenek átszakadásáig 1 m mélyre jutottunk. A bejárat szintjétől 3 m mélységig gyűjtött anyagból. Lemebb teljes szelvényben bontottuk el a kőzetet, amit a barlang előterébe deponáltunk. A szállítás és a közlekedés megkönnyítése érdekében létracsúszót építettünk kb. 7 m hosszán. A csúszda alatt közel függőlegesen fordult a létra. A vödör pályára helyezésére mint munkahelyet kellett készítenünk, a "Kakastű"-t, 12 m mélyen kb. 10 m² alapterületű terep bontással, ahol a réteglap mentén nem nyílt a létrás felett. Téli időszak lévén kihúzó légáramlás indult meg, és a létránál lezáradt a szikla felszín. Ennek észlelése újabb lezáróhelyet adott a kutatásnak 3 m-rel lemebb magas üreg nyílt meg 1998

Tervezett kutatások:

- A mintavételezés anyagának megvizsgálása, ismételése, morfológiai vizuális készítése.
- Bejárat előtti törmelék ez depó szintjét 3 m-rel süllyesztjük, hogy a bejáratit ácsolatot meg lehessen szüntetni.
- 18 m mélyen levő függőleges ácsolatot megszüntetendő, szállítópályát építését követően felszínre kell juttatni a depó anyagát. Folytatni kell a végponti álfenek átszakását a bontott anyag helyi deponálás helyezésével. Ha a további jutás előtt a deponálás megkezdte a szállítópályát a végpontig kell kiterjeszteni, és ezt is a felszínre kell juttatni.

Budapest, 1998. december hó.

Bükk-hg. Kálmán-lápfői-barlang

Kataszteri száma: 5341/.....

Közigazgatási fekvés: Heves-megye, Szilvásvárads.

Földrajzi fekvés: A Kálmán-lápa felső végénél a Kálmán-hegy keleti oldalában kb. 4 m magas sziklafal tövében. Több m³-es levált lapos kőtömb található a bejárat felett közvetlenül.

A bejárat tengerszint feletti magassága: kb. 785 m

A barlang jellege: száraz szenilis nyelő barlang. A bejárat hasadékból jelentős felületeken áramlási kagylók láthatók. A talpa vízvezető vályú jellegzetességeit viseli. A mennyezeten korróziós vályú húzódik az üreg teljes hosszában.

Kutatástörténete:

A barlangra a figyelmünket Regős József hívta fel, aki terepbejárás során találta. Száját kis híján teljesen betemette a lehulló törmelék. A plafonnál be lehetett dugni az omladék felett egy karót 4-5 m hosszán. A kutatómunkát 1995-ben kezdődött Lengyel János irányításával.

- Az MTA Atommagkutató Intézet Radon Csoportjával közösen havi detektor cserével radonkoncentráció időbeli változásának mérését végeztük el 1996 évben, amikor az üreg kb. 9 m mély volt, látszólag teljes szelvényben eltömődve. A vizsgálat eredménye: a zombolyok aljára jellemző időbeli változást észleltünk.

- Az üreg feltárását teljesen a feltöltődött szinttől kezdtük. Az első álfenék átszakadásáig 1 m-ként mintát vettünk a kitöltésből, dokumentálás végett. A bejárat szintjétől 3 m mélységig ácsolt járatbiztosítást készítettünk helyben gyűjtött faanyagból. Lentebb teljes szelvényben bontottuk el a kitöltést, amit a barlang előterébe deponáltunk. A szállítás és a közlekedés megkönnyítése érdekében létracsúszdát építettünk kb. 7 m hosszán. A csúszda alatt közel függőlegesbe fordul a járat. A vödör pályára helyezése miatt köztes munkahelyet kellett kialakítani. E célból egy ülökét ácsoltunk, a "Kakasülő"-t. 12 m mélyen kb. 10 m² alapterületű termet bontottunk ki, ahol a réteglap mentén rés nyílt a kitöltés felett. Téli időszak lévén kihúzó légáramlás indult meg, és a légrésnél leszáradt a szikla felszín. Ennek észlelése újabb lendületet adott a kutatásnak 3 m-rel lentebb tágas üreg nyílt meg 1998 februárjában. 1.5 m széles, végében elkeskenyedő hasadék, talpán agyagos kötőmélék lejtővel. 22 m mélységig jutottunk le. Érdekességnek említjük, hogy 1 db. közönséges denevér (*Myotis myotis*) tartózkodott bent. A hasadék elszűkülő végénél bedobálva a köveket további tágas járatra következtítettünk. Közeli fenyvesből ácsoló anyagot gyűjtöttünk melyet lehántoltunk. Ebből ácsoltunk a járatot keresztbe lerekesztve deponáló helyet, mely alatt további 4 m-t átbontva ismét tágas hasadékba jutottunk. A talppontot ülepedett agyag tölti ki, melyet hátrább adogatva deponálunk. A pillanatnyi mélység kb. 40 m.

- Elkészült függőkompassos felméréssel a barlang térképe.

Tervezett kutatások:

- A mintavételezés anyagának megvizsgálata, kiértékelése, morfológiai vizsgálat készítése.

- Bejárat előtti törmelék és depó szintjét 3 m-rel süllyesztjük, hogy a bejárat ácsolatot meg lehessen szüntetni.

- 18 m mélyen levő ideiglenes ácsolatot megszüntetendő, szállítópálya építését követően felszínre kell juttatni a depó anyagát. Folytatni kell a végponti álfenék átbontását a bontott anyag helyi depóniába helyezésével. Ha a továbbjutás előtt a depónia megtelne, a szállítópályát a végpontig kell kiépíteni, és ezt is a felszínre kell juttatni.

Budapest, 1998. december hó.

KALM-BG2

Kálmán

szűkítő- név	végpont	Irány °
0	1	35
1	2	7
2	3	33
3	4	2
4	5	24
5	6	34
6	7	33
7	8	24
8	9	26
9	10	4
10	11	18
11	12	25
12	13	34
13	14	27
14	15	28

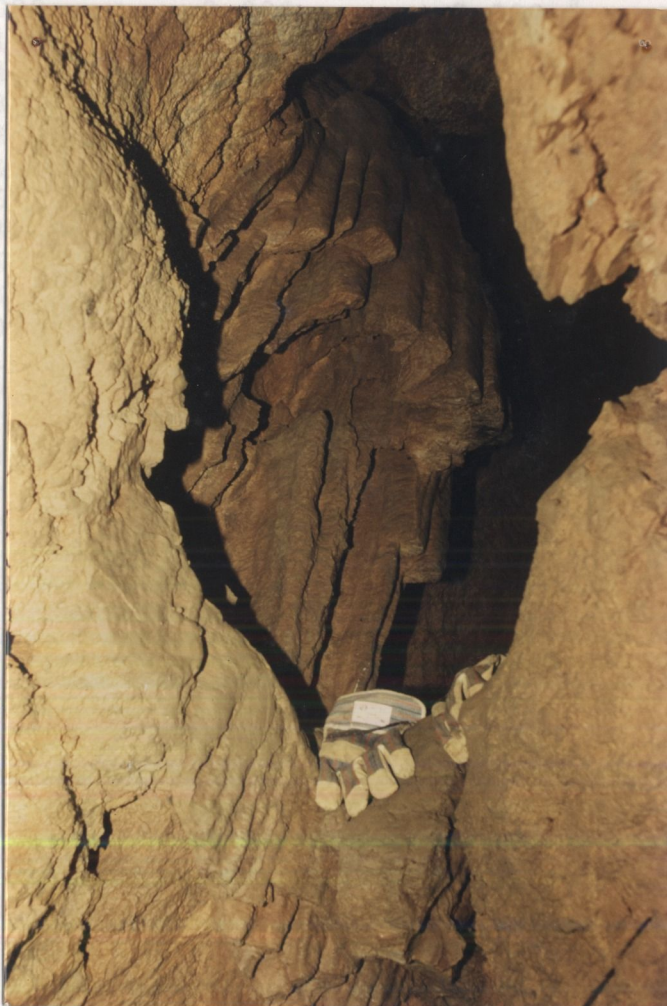
Polághossz: 51.54 m

KALM-BG2

Kálmán

NGV	X E-D	Y E-D
0	0.00	0.00
1	1.00	1.00
2	2.00	2.00
3	3.00	3.00
4	4.00	4.00
5	5.00	5.00
6	6.00	6.00
7	10.00	10.00
8	10.00	10.00
9	10.00	10.00
10	10.00	10.00
11	10.00	10.00
12	10.00	10.00
13	10.00	10.00
14	10.00	10.00
15	10.00	10.00
16	10.00	10.00

Magasság: 33.431+0.00/ -3

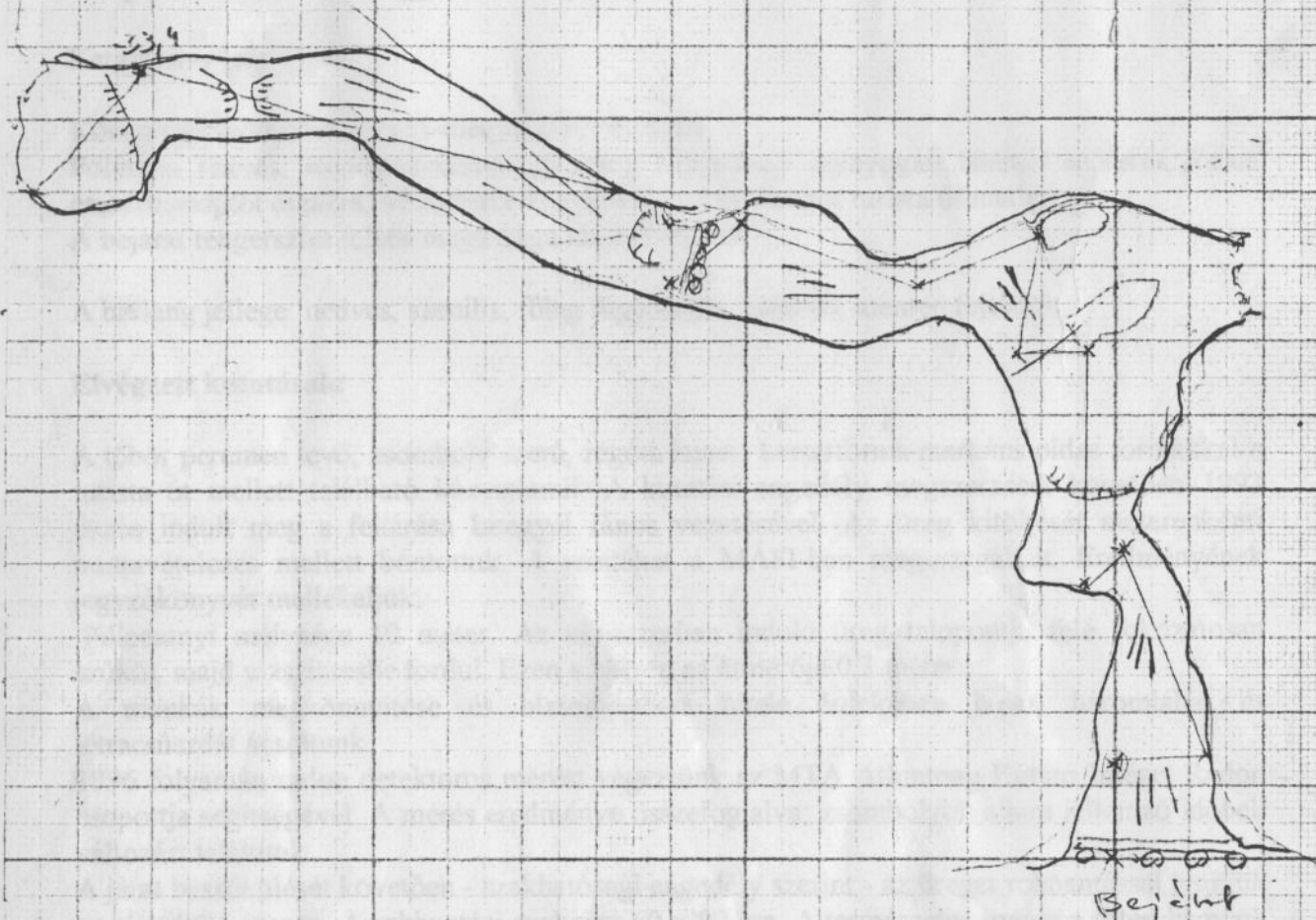
NGV	X E-D	Y E-D
0	0.00	0.00
1	1.00	1.00
2	2.00	2.00
3	3.00	3.00
4	4.00	4.00
5	5.00	5.00
6	6.00	6.00
7	10.00	10.00
8	10.00	10.00
9	10.00	10.00
10	10.00	10.00
11	10.00	10.00
12	10.00	10.00
13	10.00	10.00
14	10.00	10.00
15	10.00	10.00
16	10.00	10.00

Kezdő- neve	Végpont neve	Irányszög δ (°)	Lejtszög τ (°)	Távolság t (cm)	Vízszintes táv (m)	dZ (m)	
1.	0	1	355.0	-63.0	259.0	1.176	-2.308
2.	1	2	78.0	-56.5	236.0	1.303	-1.968
3.	2	3	330.0	-20.5	234.0	2.192	-0.819
4.	3	4	28.0	-48.0	94.0	0.629	-0.699
5.	4	5	244.0	-60.0	225.0	1.125	-1.949
6.	5	6	344.0	-52.0	524.0	3.226	-4.129
7.	6	7	330.0	-39.5	580.0	4.475	-3.689
8.	7	8	244.0	-4.0	173.0	1.726	-0.121
9.	8	9	267.0	-67.0	333.0	1.301	-3.065
10.	9	10	48.0	-55.0	124.0	0.711	-1.016
11.	10	11	182.0	-48.5	129.0	0.855	-0.966
12.	11	12	256.0	-31.5	573.0	4.886	-2.994
13.	12	13	340.0	-38.5	729.0	5.705	-4.538
14.	13	14	274.0	-4.0	389.0	3.881	-0.271
15.	14	15	220.0	-62.0	552.0	2.591	-4.874

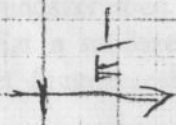
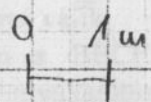
Poligonhossz: 51.54 m

Név	X É-D	Y K-Ny	Z
1.	0	0.000	0.000
2.	1	1.171	-0.102
3.	2	1.442	1.172
4.	3	3.340	0.076
5.	4	3.896	0.371
6.	5	3.403	-0.640
7.	6	6.504	-1.529
8.	7	10.379	-3.767
9.	8	9.623	-5.318
10.	9	9.555	-6.618
11.	10	10.031	-6.089
12.	11	9.176	-6.119
13.	12	7.995	-10.859
14.	13	13.356	-12.811
15.	14	13.626	-16.682
16.	15	11.641	-18.347

Mélység: 33.41 (+0.00/-33.41)m

Bükk-ly (Kálmán - léptői - bp falapirajz)

Kémlétes MYOTIS BROS

Vázlat!

Leppel János
 Gyöbér, Andriek
 Hólló Alkos
 Kati Gergő

átdolgozás alatt!

Káposztáskert-völgyi 1. számú (Pihenő)-barlang

Kataszteri szám:5341/

Közigazgatási terület: Heves-megye, Szilvásvár.

Földrajzi fekvés: Káposztáskert-völgyben a Kőrös-hegy délnyugati lábánál a Veres József emlékoszloptól északra, 45 méterre közvetlenül a kék kereszt turista út mellett.

A bejárat tengerszint feletti magassága kb. 870 méter.

A barlang jellege: nedves, szenilis, főleg függőleges, hasadék mentén fejlődött.

Elvégzett kutatások:

A töbor peremen levő, zsomboly szerű, régóta ismert karsztforma markáns oldás formákkal a turista út mellett található közvetlenül. A kutatási engedély megszerzését követően 1993 őszén indult meg a feltárása Lengyel János vezetésével. Az üreg kitöltését méterenkénti mintavételezés mellett bontottuk. A mintákat a MÁFI-ban megvizsgálták. Eredményének jegyzőkönyvét mellékeljük.

Pillanatnyi mélysége 10 méter. Az aknaszerűen induló üreg talppontja felé fokozatosan szűkül, majd vízszintesbe fordul. Ezen a helyen az átmérője 0.3 méter.

A munkák megkönnyítése és biztonságossá tétele érdekében hidat, háromlábát és létracsúszdát ácsoltunk.

1996 folyamán radon detektoros mérést végeztünk az MTA Atommag Kutató Intézet Radon csoportja segítségével. A mérés eredménye összefoglalva: zsombolyok aljára jellemző időbeli változást találtunk.

A járat beszűkülését követően - szakhatósági engedély szerint - az üreget robbantással tágítjuk az elszűkülő részen. A robbantási szelvény 60 x 80 cm. A természetes üreget a főtén hagyjuk meg. Ezzel a módszerrel kívánjuk elérni a kutatás célját: a Szalajka-forrás vízgyűjtő rendszerébe való bejutást. A Bükk-hegység eddig feltárt nagyobb barlangrendszereiben a bejárat szakasz mesterséges bővítésével érték el jelentős eredményeket. Ezt a módszert kezdtük itt is alkalmazni. Tapasztalataink, reményeink szerint a járat ismét függőlegesbe fordulásakor a szelvény megint járhatóvá válik.

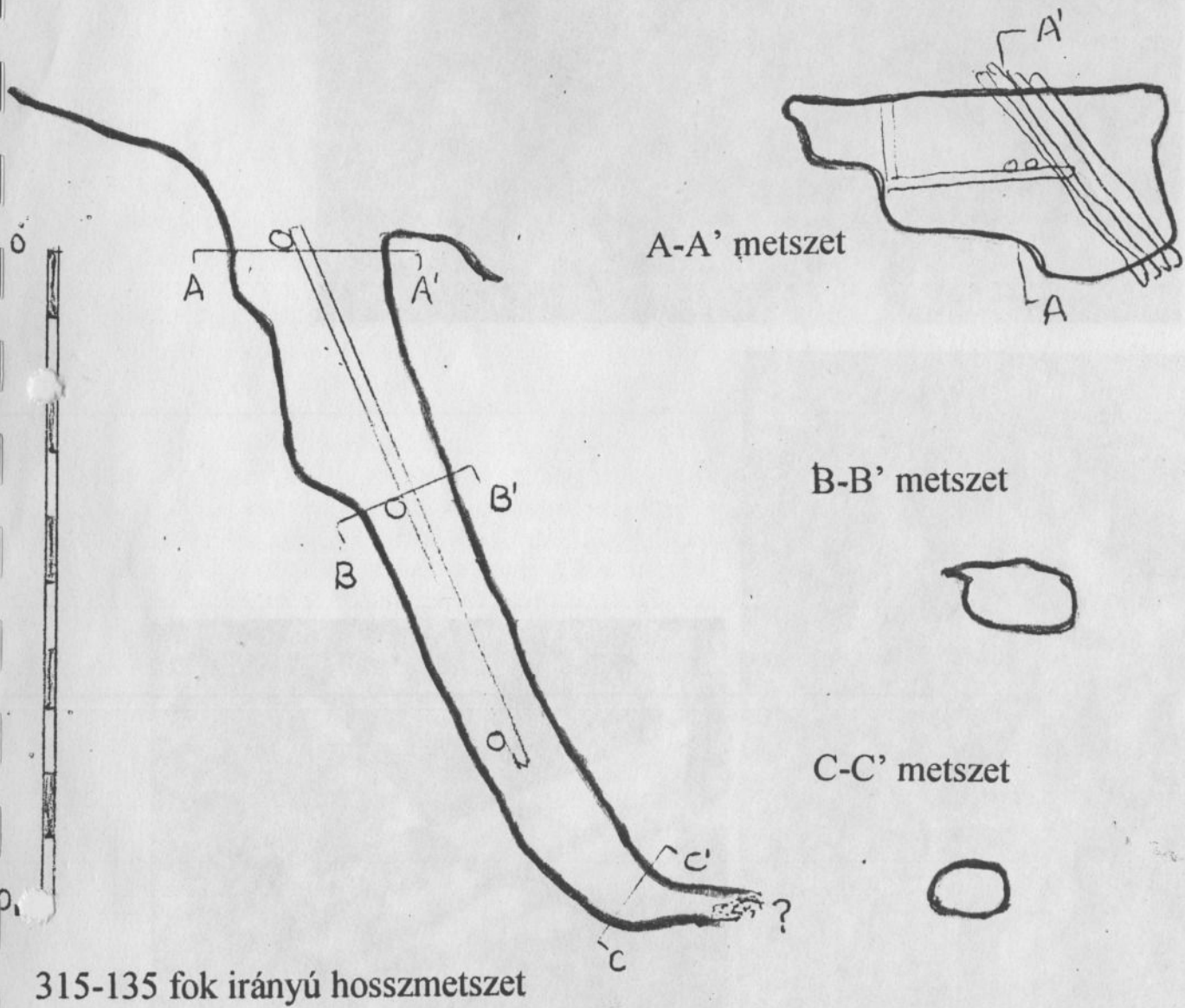
A szakhatósági engedély birtokában a BÉCEM Rt-t kértük fel a robbantási munka elvégzésével. A területileg illetékes Bányakapitányságtól megkérték a robbantási engedélyt, és a tényleges munka kivitelezésével Szabó Ferenc salgótarjáni illetékességű nyugdíjas robbantómestert bízták meg. 1998 őszének folyamán két fogást tudtunk elvégezni, ami még tényleges előre jutást nem eredményezett, csak azt előkészítette. Az esős ősz miatt a munkát félbe kellett szakítani, mivel a kifúrt lukak és a gödörszerű végpont rendszeresen megtelt vízzel. A munkát mindig víztelenítéssel kellett kezdeni, és vízhatlan tölteteket kellett használni. A feladat folytatása 1999-re marad, melyhez meg kell hosszabbítani az engedélyeket. Érdekes kitöltést találtunk a tágítandó cső talpán: a csövet kitöltő vörös agyag alatt: ujjnyi vastag zöldesszürke agyag lepelt, amiből mintát vettünk és átadtuk a MÁFI munkatársának Sásdi Lászlónak kiértékelésre.

Elkészült a barlang térképe veszített pontos felméréssel, optikai eszközökkel.

Budapest, 1998 december

Lengyel János
kut.csop.vez.

Bükk-hegység Káposztás-kerti 1.sz. barlang (Pihenő-bg.)

Felmérte, rajzolta : Myotis B.T.T.Egyesület 1998.
Lengyel János, Grebács Andrea

... 1992. március 1. A kőműves
... I. végpont az eredeti
... 35 m mélységig. A végponti hasadék
... a bontott anyagot. A
... a feltárás. Csak akkor folytathatjuk
... a bontást. A bontás 34 m
... mélységig történik.

Kerek-rétfői-barlang

Kataszteri szám:5341/18

Szinonima: Kerek-hegyi-barlang (téves elnevezés volt)

Közigazgatási fekvés: Heves-megye, Szilvásvár

Földrajzi fekvés: Bükk-hg, Kerek-rétfő nevű hegy (kiemelkedés) délkeleti oldalán a Pes-kővel alkotott nyereg ponttal azonos magasságban, egy lefutó szikla borda tövében található a bejárata, előtte meddőhányó. A bejárat fölött két kisebb lyukkal nyílik még a felszínre. A közelben található egy 5 m széles sziklaeresz északkeleti irányban 20 m-re, 5 m-rel fentebb.

A bejárat tengerszint feletti magassága: kb. 830 m

Legnagyobb vertikális kiterjedés: + 6, - 34 m.

A barlang jellege: száraz, szenilis, hasadék mentén fejlődött

Eddig elért eredmények:

Az üregre Sas Dénes bukkant 1992 nyarán. A kitöltésből láthatólag fél métert elbontottak. Szóbeli közlése alapján Szenthe I. végzett itt próbabontást. A feltáró munka 1993 tavaszán kezdődött Lengyel János vezetésével. A bejárat hasadék kb.8 m mélységig lett kibontva, amikor levegős szűkületet nyílt meg. Ezt átvésve 1995 03. 24-én nyílt meg a ma ismert levegős járat 29 m mélységig. A végponti hasadékot továbbbontottuk, és a kőfallal lerekesztett aknába deponáltuk a bontott anyagot. A rendelkezésre álló teret feltöltöttük. Pillanatnyilag szünetel a feltárás. Csak akkor folytatható, ha a depóniát megszüntetjük, és a felszínre kiszállítjuk a bontott anyagot. A barlang 34 m mélységig lett feltárva és feltérképezve. 1996 évfolyamán radon méréseket végeztünk TASTRAK márkájú CR-39 típusú szilárd test nyomdetektorral az MTA Atommag Kutató Intézet radon csoportja segítségével. A mérések elemzéséből a következő következtetésekre jutottunk: hegyoldalból nyíló, vízszintes járatral rendelkező barlangra jellemző radon időbeli változást észleltünk.

Tervezett kutatások:

Szállítópálya megépítését követően a helyi depót megszüntetve a barlangot kitöltő üledéket felszínre juttatjuk.

Morfológiai vizsgálatot kezdeményezünk a barlangban található megkövült agyagokkal kapcsolatban, mely a bejárat zónában firtösen, alakatlan formában található, kalapáccsal szétütve gömbös leválású, repedezett formát mutat. A végpont közelében (-34 méter) hasonló megjelenésű kövült agyagot találtunk

Tervezett kutatás: függősínes szállítópálya építése után a végponti agyagos kitöltés felszínre juttatásával kísérjük meg a továbbjutást.

A feltárásban részt vettek névsora:

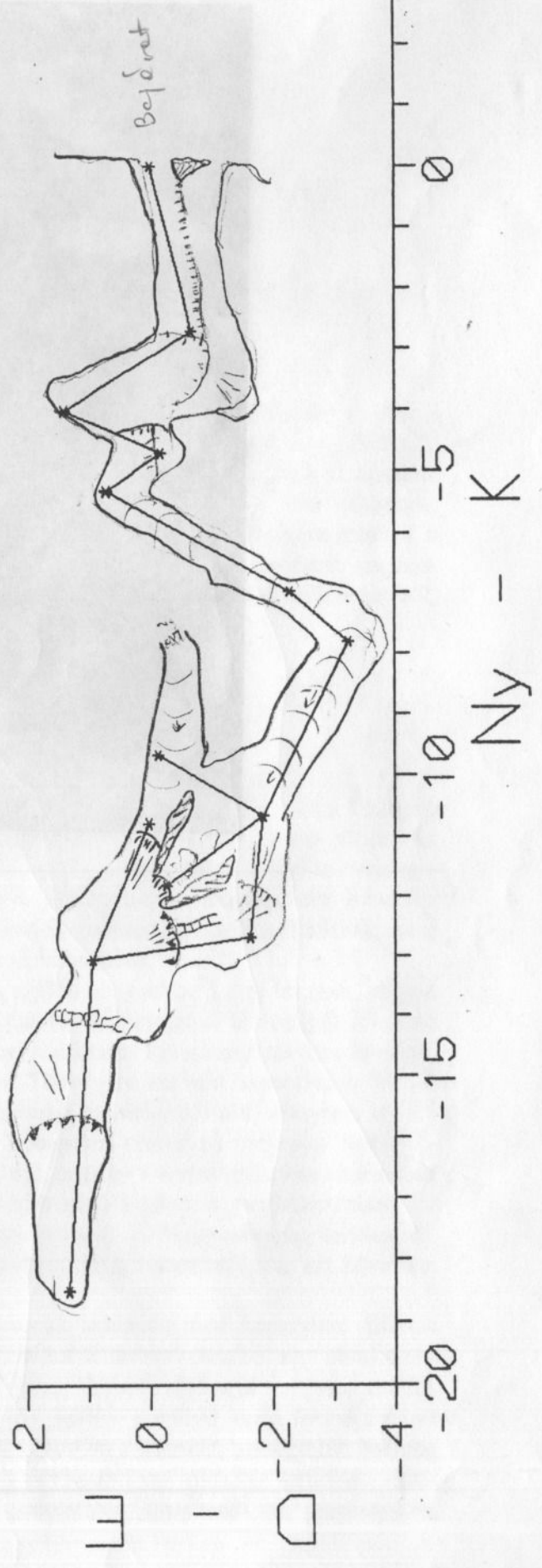
Sas Dénes, Kerekes Ildikó, Zakar Sándor, Lengyel János, Tabajdi Gábor, Surányi Gergely, Atyafi András,

(Ha valaki kimaradt írja be magát!)

Készítette: MYOTIS B.K.CS. 1993.
 LENCSEI JÁNOS
 SURÁNYI GERGELY
 NYERGES MIKLÓS
 ARANY ANDRÁS

Kerek-rétfői-barlang alaprajz

VÁZLAT

Bükk-hg. Kopaszi

Kataszteri szám: 5341/1

Helyi elnevezés: északi

K

D

Nagyk

szőlő

Külső leírás: mély

Földrajzi hely: Bükk

Kopaszi-er. a helyi

Ennek lényegében, víz

viznyelőkhöz vezető

melyből ma már csak egy

idő vezető egykori nyelő

látszik semmi az egy

vakon végződve.

A bejárat tengerszint fel

A barlang jellege: időszakos

Kutatás/Értékelés:

1980. tavaszán Szenthe

beszakadásban. A kut

északi - a Jalta-barlang - bizonyult bizonyos mé

feljárásuk abba hagytuk, ami a bolygatást követően a kibiztosítás munkagödör irányába

intenzív - pillanatnyilag is - suvad be. A beszakadás pereméhez egykor közel álló fa ma a

mélyre közelébe van lecsúszva, erőteljesen megdőlvé, beborulva.

Az első kutató akna kb. 10 m mélyen fel lett hagyva a szálkó elérésekor. Látni lehetett, hogy a

munkát nagyban megkönnyíti, ha áthelyezük, ún. támaszkodó ácsolattal biztosítjuk a kutató

aknát. Az első pár méter után méterenkénti fogásokkal fesszkézett keretácsolatot készítettünk,

méterre vágott, helyben gyűjtött, beléslát építettünk be. Többnyire kőrislát használtunk fel.

A kitöltés rétegenként üledett agyag és agyagos mészkő törmelékből állt, melyben kb. 15

cm átmérőjű csövek húzódnak függőleges irányban. Véltetően vízvezető funkciója volt. Kb.

12 m mélységből gyapjas orrszarvúcsontváza került elő, melyet - Szenthe István elmondása

alapján - a Nemzeti Múzeumba dr. Jánosy Dece professzornak adott át meghatározásra. Ez

az őslénytani lelet kormeghatározó, mivel a jégkorban pusztán ki Magyarországon területéről.

Ebből következik, hogy a víznyelő sor a Jalta a jégkorban közömbösített utójára, azt követően

teljesen feltöltődött.

1981 tavaszán kb. 14 méteres mélységben összeroncsolt kőzetekből képződött álfenek

átszakadt, és 4 m mélyeségű levegős akna nyílt meg. Ebből a felfelé vezető aknából egy ablakszerű

átbújást kitágítva egy oldal aknába mélyítettük át, mely tetőre beborítottva el volt tömődve. A

támaszkodó ácsolat egy pontján - a régi bolygatott oldal felől - kővályu szerű formája miatt

nem volt kibiztosítva, és mire az 3-as mélyben feljutunk volna a munkát, a megtalált barlang

visztorított, mivel az ácsolat oldalán kőzet anyag nem adott egy oldalról terhelést, - ami

az állékonyágának felvétele, és a járóbiztosító ácsolatunk kártyavérként összeomlott.

Teljesen előről kellett kezdeni a munkát.

szőlő. körül a
a for található.
bejárat az egykori
a lett kibontva,
építése miatt. Az
szőlőnek ma nem
a déli irányból,

jellegű

északi és a középső
beszakadásban. A kut
északi - a Jalta-barlang - bizonyult bizonyos mé

feljárásuk abba hagytuk, ami a bolygatást követően a kibiztosítás munkagödör irányába

intenzív - pillanatnyilag is - suvad be. A beszakadás pereméhez egykor közel álló fa ma a
mélyre közelébe van lecsúszva, erőteljesen megdőlvé, beborulva.

Az első kutató akna kb. 10 m mélyen fel lett hagyva a szálkó elérésekor. Látni lehetett, hogy a
munkát nagyban megkönnyíti, ha áthelyezük, ún. támaszkodó ácsolattal biztosítjuk a kutató
aknát. Az első pár méter után méterenkénti fogásokkal fesszkézett keretácsolatot készítettünk,

méterre vágott, helyben gyűjtött, beléslát építettünk be. Többnyire kőrislát használtunk fel.
A kitöltés rétegenként üledett agyag és agyagos mészkő törmelékből állt, melyben kb. 15
cm átmérőjű csövek húzódnak függőleges irányban. Véltetően vízvezető funkciója volt. Kb.
12 m mélységből gyapjas orrszarvúcsontváza került elő, melyet - Szenthe István elmondása
alapján - a Nemzeti Múzeumba dr. Jánosy Dece professzornak adott át meghatározásra. Ez
az őslénytani lelet kormeghatározó, mivel a jégkorban pusztán ki Magyarországon területéről.

Ebből következik, hogy a víznyelő sor a Jalta a jégkorban közömbösített utójára, azt követően
teljesen feltöltődött.

Bükk-hg. Kopasz-réti-barlang

Kataszteri szám: 5341/14

Helyi elnevezés: északi beszakadás: Julcsa-bg.

Középső beszakadás: Csilla-bg.

Déli beszakadás: névtelen

Regős József 1994 évi kataszteri feldolgozásában Kopasz-réti-víznyelőként említi.

Közigazgatási fekvés: Heves-megye, Szilvásvárad

Földrajzi fekvés: Nagy-Kopasz-hegy, Küllő-hegy és Kálmán-hegy által közrezárt terület a Kopasz-rét, melyen déli irányban hátra harapózott, lefejeződött beszakadás sor található. Ennek legészakibb, vélhetően legöregebb tagjában található a barlang. A bejárat az egykori víznyelőhöz vezető árok végében levő eltömődött, kúpos beszakadásban lett kibontva, melyből ma már csak egynegyednyi szelvény látható a bejáratú létesítmény ráépítése miatt. Az ide vezető egykori nyelő medrét szinte lefejezte a középső beszakadás. A középsőnek ma nem látszik semmi az egykori árkából, a déli névtelen viszont szabályos lefutású déli irányból, vakon végződvé.

A bejárat tengerszint feletti magassága: kb. 802 m

A barlang jellege: időszakosan aktív nyelőbarlang, főleg függőleges, hasadék jellegű

Kutatástörténete:

1980. tavaszán Szenthe István irányításával kezdtük meg a feltárást az északi és a középső beszakadásban. A kutatásvezető lánya Julcsa és Csilla, akiről a helyi elnevezést adtuk. Az északi – a Julcsa-barlang. - bizonyult biztatóbbnak, ezért a középső –a Csilla-barlang.- feltárást abba hagytuk, ami a bolygatást követően a kibiztosítatlan munkagödör irányába intenzíven –pillanatnyilag is – suvad be. A beszakadás pereméhez egykor közel álló fa ma a mélypont közelébe van lecsúszva, erőteljesen megdőlvé, beborulva.

Az első kutató akna kb. 10 m mélyen fel lett hagyva a szálkő elérésekor. Látni lehetett, hogy a munkát nagyban megkönnyíti, ha áthelyezzük, un. támaszkodó ácsolattal biztosítjuk a kutató aknát. Az első pár méter után méterenkénti fogásokkal feszített keretácsolatot készítettünk, méretre vágott, helyben gyűjtött, belésfát építettünk be. Többnyire kőrisfát használtunk fel.

A kitöltés rétegenként ülepedett agyag és agyagos mészkő törmelékből állt, melyben kb. 15 cm átmérőjű csövek húzódtak függőleges irányban. Vélhetően vízvezető funkciója volt. Kb. 12 m mélységből gypjas orrszarvú csontváza került elő, melyet - Szenthe István elmondása alapján – a Nemzeti Múzeumba dr. Jánossy Dénes professzornak adott át meghatározásra. Ez az őslénytani lelet kormeghatározó, mivel a jégkorban pusztult ki Magyarország területéről. Ebből következik, hogy a víznyelő sor e tagja a jégkorban működhetett utoljára, azt követően teljesen feltöltődött.

1981 tavaszán kb. 14 méteres mélységben összeszorult kőtömbökből képződött álfenék átszakadt, és 4 m mélységű levegős akna nyílt meg. Ebből a felfedező aknából egy ablakszerű átbújást kitégítva egy oldal aknába mehettünk át, mely teteje beboltozódva el volt tömődve. A támaszkodó ácsolat egy pontján - a régi bolygatott oldal felől – kővályú szerű formája miatt nem volt kibiztosítva, és mire az őszi időnyben folytattuk volna a munkát, a megtalált barlang visszatömődött, mivel az ácsolat mögül kifolyó anyag nem adott egy oldalról terhelést, - ami az állékonyságának feltétele-, és a járatbiztosító ácsolatunk kártyavárként összeomlott. Teljesen előlről kellett kezdeni a munkát.

A felszínről indított új aknát olyan méretűre készítettük, hogy mind a Felfedező-, mind az Oldal-aknára érjen rá. Az így kialakított ácsolat belmérete 2 x 2 méter. A munka meggyorsítása érdekében 10 x 10 centiméteres fenyő gerendából készített vízszintes keretácsolat mögé függőlegesen helyeztünk 1 colos fenyődeszka bélésfákat használtunk. A többszörösen bolygatott ősi víznyelő az új keretácsolatot állandóan deformálta, és ismételtelen az összedőlés veszélye fenyegetett. Végleges járatbiztosítás mellett döntöttünk, és 1982 őszén 9 méteres mélységből indulva kibetonoztuk az aknát 20centiméteres falvastagsággal, vasalva. Így alakult ki a mai 160x160 cm-es belméret.

A térségben folyó munkálatok megkönnyítése érdekében felmerült annak lehetősége, hogy a barlang bejáratára „bejáratú létesítményt” építsünk, melyet a Bükk Nemzeti Park Igazgatósága is jóváhagyott. Az építészeti kiviteli terveket Ormándy Péter okl. építészmérnök készítette. A kutató ház építését 1990-ben fejeztük be, bár 1984-ben szerkezet kész, használható volt. Az építési munkákkal párhuzamosan folyt a barlang feltárása. A munka megkönnyítése érdekében az Oldal-aknában „létra-csúszda” szállító pályát alakítottunk ki a betonozott akna aljáig. Az emelést kútkerékkel oldottuk meg. A szállító pálya végénél, ahol az akna elágazik, „Elosztó” nevű munkahely volt.

Az itt tartózkodónak az volt a feladata, hogy a lefelé menő vödröt a csúszdába behelyezze. Meglehetősen lélekölő feladat volt órákon keresztül itt ácsorogni. A barlang 30 métermélységig lett így kiásva az Oldal-akna irányából alábontva és elhagyva az itt visszacsatlakozó Felfedező- aknát. 1987 tavaszára a Felfedező-aknában levő kitöltés lecsúszott és 5 méternyi visszatöltött. Ezen időpontig Szenthe István vezette a feltáró kutatást.

Külföldre távoztával Lengyel János vette át az irányítást. A munkák úgy folytatódtak, hogy teljes szelvényben lett elbontva és felszínre szállítva az üreg kitöltése. A bontási szelvény, ahol az aknák egyesülnek, kb. 10 m².

Ezen a helyen egy szűkebb, harmadik akna is becsatlakozott, ami végig felharapódzott, beboltozódott. Egy negyedik, felfelé induló akna, melynek a szelvénye 1 m²-es, be lett betonozva alulról, mivel félő volt, hogy a felszínig harapózva a házat statikailag veszélyeztethetné.

A „létra-csúszda” szállítással történő bontás 1995-ben befejeződött, mivel a faanyag elkorhadt, a közlekedés rajta veszélyessé vált. A pálya elbontása és új rendszerű szállítópálya kialakítása 1998 nyarára készült el. A próbaszállítás során kiderült, hogy további változtatások szükségesek az acél anyagú, létraként is használható szállítópályán. Az eddig beépített pályaelemek ismét teljesen ki lettek bontva, helyette egy tökéletesített, teljesen új lett beépítve, ami lehetővé teszi a végpontról a felszínig történő anyagmozgatást közbenső munkahely- „Elosztó”- nélkül.

A felszínen az akna átlójába hidat építettünk, hogy a balesetek elkerülése végett biztonságosan lehessen a vödröt kiemelni a szállító kocsiból – a kocsi mögé belépve. Elkészült az akna lezárása fémlemez fedéssel.

Tervezett kutatások:

A járat kitöltését teljes szelvényben bontva a felszínre juttatjuk. Bolygatlan részről mintákat veszünk és elemzésre eljuttatjuk a Magyar Állami Földtani Intézetbe, ahol hasonló elemzésekkel segítették eddig is munkáinkat. Megvizsgáljuk a vízfestés műszaki és jogi lehetőségét, amennyiben mód nyílik rá, elvégezzük azt a vizsgálatot, amely alátámaszthatja azt a feltételezést, hogy hidrológiailag a Szalajka-forrás vízgyűjtő területéhez tartozik.

Budapest, 1998. december hó.

Bükk-hg. László bányamester-barlangja

Kataszteri száma: 5341/19

Közigazgatási fekvés: Heves-megye, Szilvásvárad

Földrajzi fekvés: A Szalajka-völgy felső végében a felhagyott kőfejtő régi (nyugati) bányaudvarában az agyagpala és mészkő réteghatár közelében a robbantott sziklafal tövében.

A bejárat tengerszint feletti magassága: 602 m. (Regős J. 1994 évi kataszterében 586 m)

A barlang jellege: időszakosan aktív, nedves, nyelőbarlang(?), főleg függőleges, hasadék mentén alakult ki. A kőfejtés során elbontottak kb. 30 m üreget. Papp László egykori bányamester elmondása szerint 1950-ben még meg volt a felszínre kivezető 0,4-0,5 m átmérőjű nyílása. A bányafalon ma is sejthető az az oldott, színben is eltérő nyom, ami a barlang felső szakasza lehetett.

Elvégzett kutatások:

Az üreget 1953-ban találták meg, első bejárója Papp László bányamester volt, akit kötéllal eresztettek le és húztak ki. Talpfákkal ő fedette le a nyílást, hogy a rárobbantott törmelék ne tönkje el. Tiszteletbeli csoporttaggá választottuk ezért a cselekedetéért. A kőfejtést 1912-től 1955-ig végezték. A betemetett barlangra 1985-ben hívta fel a figyelmünket Laci bácsi. A megnyitását a bélépátfalvai cementgyártól bérelt buldózerrel kíséreltük meg 1986 őszén. Az első akció sikertelenül záródott, mivel 30 év távlatában nem emlékezett pontosan a helyére. A helyszínt Szenthe István megvizsgálta, és kitűzte a megismételt dózerolás területét, melynek során (1987) sikerült megtalálni a bejáratot. A feltárás első kutatásvezetője Szenthe István volt. Külföldre távoztával Lengyel János vette át a munkák irányítását, gyakorlatilag a megtalálást követően közvetlenül. 1995-től jogilag a kutatás vezetését is.

Megtaláláskor a barlang 18 m mély volt. Az ekkori végponton pár m³ behullott törmelék volt. Első feladat a bejárat biztonságossá tétele volt, mivel az üreg felett levő sziklafal állandóan pergett. A helyszínen lévő kőanyagból 2 m magas betonba rakott kőfalat emeltünk, íves, vasalt beton kupolával. A barlang környezetében szárazon rakott kőfalat emeltünk, ami mögé a kiszállított törmeléket borítottuk, és a helyszínen lévő nagy mennyiségű áthalmozott anyag is rendezett formát kapott. Az anyagmozgatás biztosítására először drótkötélpályát építettünk ki 16 m mélységig, ami nem vált be, mert a drótkötél „hasánál” a vödör súrlódott. Helyette létra-csúszdát ácsoltunk helyben gyűjtött fenyőgerendákból. A -14 m-es szinten „pódiumot” építettünk közbenső emelő hely – csörlőállás - kialakítása végett. Rövid bontás után egy levegős, nyitott hasadék vált láthatóvá -20 m-en. Többen kísérletet tettek a bejárására, többnyire eredménytelenül. Az egyik emlékezetes esemény volt 1989 telén Tomcsányi Zsófi pár órás kínlódása, ami után ezt a járatot következetesen Zsófi-ágnak neveztük. Az akna kitöltésének bontását kisebb megszakításokkal 1996-ig folytattuk, mellyel 38 m mélyre jutottunk le folyamatosan hosszabbítva a szállítópályát. A korábban ácsolt létra-csúszda 1995-re elkorhadt a Pódiummal egyetemben, aminek a cseréjét a MAFC-osok segítségével (Nyerges Miklós, Arany Andrea) elvégeztük. Az MTA Atommagkutató Intézet Radon Csoportja segítségével 1995 decemberétől egy éven át radonmérést végeztünk TASTRAK márkájú CR-39 típusú szilárdtest nyomdetektorral, aminek az eredménye összegezve: Hegyoldalból nyíló vízszintes járattal rendelkező barlangra jellemző radon időbeli változást észleltünk. A vizsgálat pozitív eredménye újabb lökést adott a feltárásnak. Először a Fő-ágban dolgoztunk. A bontással a -38-as szinten vízszintesbe fordultunk, amikor a nyári táborban közreműködő MÁFI (ma Ariadne) Barlangkutató Csoport tagja Kovács Richárd a Zsófi-ág szűkületein átbújva és részben átbontva -45 m-es szintet ért el. A szűkületek kitágítása után

ezen a szinten kezdtük meg a kitöltést elbontani, és ideiglenes depóba rakni. Kb. 7 m-t átbontva közel 60 m-es mélységet értünk el. A csoportunk segítségére volt a MÁFI-ból még Kovács Jenő és Surányi Gergely. A továbbjutást egy nehezen megközelíthető, eltömődött szűkület akadályozza.

Elkészült a barlang függőkompaszos felmérése.

Meg kell említeni, hogy miközben az oldalaknában a továbbjutáson dolgoztunk, barbár rosszakarónk a létra-csúszdát behajigált kőtömbökkel két ízben is tönkre zúzta, melyet első alkalommal még kijavítottunk, másodsor már nem láttuk értelmét. A biztonságos közlekedés érdekében vaslétrát helyeztünk el a Zsófi-ág bejáratáig, mely kevésbé érzékeny a behajigálásra.

A felszíni környezetet a BNP táj rehabilitáció keretében rendezte. A barlang fölötti sziklafalat veszélytelenítették és a leomló kőtömbök beszakították a nyílás fölötti kupolát, a bejárat előtt álló csörlőt pedig összetörték. A kupolát tessék-lássék kijavították. A bejáratra vasrácsot helyeztek, a kőfejtő udvart fém korláttal körbe kerítették. Az általunk rakott kőfalat továbbépítették, mellyel védőterületet jelöltek ki a fal aljában.

1998 őszén két alkalommal bontottuk a Zsófi-ág végponti szűkületében levő kitöltést két karcsú úr (Kószó Sándor és Zsanda Géza)közreműködésével, de átütő eredményt nem értünk el.

Tervezett kutatások:

Méréseink szerint a bejárat akna pár méteren belül bele torkollik a Zsófi-ágba. A Fő-ág végpontjától a felszínig érő szállítópályával a lentebbi szinteken levő megtelt depókat kiüríthetjük, így megnyílik a lehetőség a -60m-en levő kitöltés elbontására, a járat esetleges bővítésére, tovább jutásra, a Szalajka forrás vízgyűjtő rendszerébe való bejutásra.

A feltárásban részt vettek névsora:

(Ha valaki kimaradt, írja be magát!)

Pész: Szatmari

Kassai: 1911. évi 53-

Szatmari: 1911. évi 53-

Központi: 1911. évi 53-

Földrajzi: 1911. évi 53-

Praktikus: 1911. évi 53-

Értékelés: 1911. évi 53-

Kivétel: a hozzá

lefojtással völgy

szelvények tölcsére 1,5

lével vannak minden

egy 2 m járat hossza

előzőekkel azonos

lével.

Elvégzett kutatások

A barlangot 1900-ban

akkor még gimnazista

Vázlatos térképe szer

"A mi figyelmünket

égettek akkoriban. A

találunk a végpont

1906 februárban ez

irányban 4 mé

rendelkezett a végpont

eredménye a végpont

Hidván a végpont

járt. Ez követően a

szelvény. A depó

A nagy grotto felé men

újabb szakaszt b

lejárati kocsikat sz

bontás végig k

megszüntetjük

ével egy több

szakasztól kezd

darabja nem

ismerve vannak

minden

szelvény

szelvény

gyökere

gyökere

gyökere

gyökere

gyökere

gyökere

gyökere

gyökere

gyökere

Peskő-katlani-barlang

Kataszteri szám: 5343/7

Szinonima: Peskő-katlani-víznyelőbarlang

Közigazgatási fekvés: Heves-megye, Belpátfalva

Földrajzi fekvés: Bükk-hegység, Peskő-katlan, a katlan peremének közvetlen közelében, ahol a Peskő-lápa bemetsződése indul. A bejárat eredetileg beszakadás jellegű volt, kb. 2 m mély tölcsér. Északi irányban kb. 50 m-re levő szikla kiszögelés előtt fosszilis nyelő pont van. Kivehető a hozzá vezető egykori vízvezető árok. Nyugati irányban 50 m-re is van egy hasonló lefolyástalan völgy inaktív nyelő ponttal. Keletre kb. 20 m-re található még egy beszakadás, melynek tölcsére 1,5 m. A környék elég bolygatott: mészégető kemencék és szénégető boksák helyei vannak mindenütt. A katlan északi részén, a névtelen kilátó tövében található egy 16m és egy 2 m járat hosszúságú barlang, továbbá egy lejtő törmelékkel eltömődött bejáratú üreg. Az előzőekkel azonos magasságban, - a Korcsmáros-rét vonalában - egy átjáró rombarlangot is leltünk.

Elvégzett kutatások:

A barlangot 1960-ban Dr. Tóth Géza, az egeri Tanárképző Főiskola tanára találta meg, aki akkor még gimnazista volt. Elmondása szerint kevés bontással lejutott a ma ismert végpontig. Vázlatos térképe szerint az elért mélység 28 m.

A mi figyelmünket 1984-ben szénégetők hívták fel, akik a barlang közvetlen közelében égettek akkoriban. Az első bejáráskor (Regős József és Lengyel János) egy róka csontvázat találtunk a végpont közelében. Akkoriban nem keltette fel különösebben érdeklődésünket. 1996 folyamán radon méréseket végeztünk az MTA Atommagkutató Intézet Radon Csoportja irányításával. A mérés eredménye összefoglalva: hegyoldalból nyíló, vízszintes járattal rendelkező barlangra jellemző időbeli változást találtunk kiugróan magas értékekkel. Ez az eredmény késztetett arra, hogy kutatási engedélyt kérjünk a feltárására.

Először a végponton vizsgálódtunk „karcsú” kutató társakkal, de senkinek sem sikerült tovább jutni. Ezt követően a végponti kitöltést megbontottuk, a fölötte levő hasadékba halmozva át az anyagot. A depó rövidesen megtelt, de annyi eredménye lett, hogy az aknában lentebb ásva újabb ablak nyílt meg a végpontra vezető hasadék irányába, amit kissé kitágítva lejjebb jutottunk. Innen már látni lehetett, hogy a jelenlegi végponti hasadék két párhuzamos légteres járatból áll. Fokozta az izgalmat az, hogy denevér röpködött ki-be a végponti szűkületen túlra kutató társnőnk hangos nemtetszése mellett, mivel nem fért máshogy el, csak úgy, hogy végig mászott rajta, - a nyakán is.

A nyelő delta felszín felé menő kürtőjét bejárva – amit Dr. Tóth Géza is felmért egy darabig – újabb cseppköves szakaszt bontottunk ki, ami a felszín közelében humuszos, gyökeres lezáródással ér véget.

Ekkorra bebizonyosodott, hogy a feltárást úgy lehetett folytatni, hogy a felszíntől indulva a bejárat hasadékot annyira kibontjuk, hogy szállítópályát lehessen telepíteni a depóig. Így a bontás anyagát közvetlenül a felszínre lehet juttatni. A bejáratot kettéosztó omladékot teljesen megszüntettük, ahol lehetett szálkőig kitisztítottuk, de továbbra is omlásveszélyes maradt, mivel egy több négyzetméteres átfordult kőlappal egyelőre nem tudtunk mit kezdeni. A bejárat szakaszából került elő egy cserépedény talprésze. Bár figyelmesen vizsgáltuk a kitöltést, más darabja nem került elő. A közeli, kb. 100 m-re levő ásatással vizsgált Petényi-barlang leleteit ismerve vaskori (?) töredéknek gondoljuk.

Már a bejárati első pár métertől kezdve markáns vályú van korrodálva-erodálva, ami az alsóbb részekben „V” alakú vályúban folytatódik gubbenőkkel, kis medencékkel. Nem kell túl nagy képzelőerő az áramló patakot hozzá képzelni vízesésekkel. Az oldalfalakon természetesen áramlási kagylók láthatók. Ezekre azt követően derült fény, hogy a bejárati hasadékot teljes szelvényben kitisztítottuk. Így tárult fel egy eltömődött járat északi irányba, aminek a feltételezhető nyelő pontját azonosítani lehet. A katlanba északról lejtő terepen a felszínen több helyen kvarcit fordul elő, amire Dr. Hevesi Attila és Krauss Sándor hívta fel a figyelmünket közös terep bejárás során. A kvarcitnak az eróziós folyamatban lehet jelentős szerepe.

A nyelő delta szép cseppköves, aeroszol borsóköves járata nyílt meg a kb. - 10 m-es szintről, aminek a végpontja szintén a felszín közelében van.

A bejárati omladékot helyben gyűjtött kövekkel kifalaztuk, betonba rakva. A bontott anyagot szárazon rakott kőfal mögé terítettük, ami egyben a terepet is rendezi. A szállítópálya folyamatos hosszabbítása mellett már az alsó depót is elbontottuk. A következő időkben továbbjutásra dolgozhatunk.

Tervezett kutatások:

Folytatjuk az üreg kitöltésének felszínre juttatását mintavételezés és folyamatos szemrevételezéses vizsgálat mellett. Szakértők bevonásával morfológiai és genetikai megfigyeléseket végzünk. Dokumentáljuk az észlelteket, fotó és videó felvételeket készítünk. A bejárati tölcser köré rönkfából korlátot ácsolunk. Fixpontos felméréssel elkészítjük a térképét.

A feltárásban részt vettek névsora:

Száder-
Károlyi
Károly
Károly
Károly
Károly

1934-ben. A képen látható
a Radon-utóérő a 1936-
évi. A képen látható
a Radon-utóérő a 1936-
évi. A képen látható
a Radon-utóérő a 1936-
évi.

A képen látható a Radon-utóérő a 1936-
évi. A képen látható a Radon-utóérő a 1936-
évi.

Sándor-kúti-felsőbarlang

Kataszteri szám:

Közigazgatási fekvés: Heves megye, Bélapátfalva.

Földrajzi fekvés: Bükk-hegység, Messzelátó-hegy déli oldalán lefutó sziklás gerinc közepe táján a Sándor-kút forrása felett található. A barlang és a forrás között félúton az út bevágás felett 3 méterrel kb. 740 méter t.sz.f. magasságban található a Sándor-kúti-alsóbarlang kettős bejárata

A barlang jellege: száraz, szenilis, forrásbarlang (?), főleg vízszintes, hasadék mentén fejlődött.

A bejárat tengerszint feletti magassága: kb. 770 méter.

Elvégzett kutatások:

A barlangra a figyelmünket Pelikán Pál geológus hívta fel. 1994-ben. A barlangot magába foglaló mészkő mellett az agyagpala is a felszínre bukkan pár méterre a barlangtól. 1996. év folyamán radon detektoros mérést végeztünk az MTA Atommag Kutató Intézet Radon csoportja segítségével. A méréseket TASTRAK márkájú CR39 típusú szilárdtest nyomdetektorral ellátott RADAMON radon mérőkkel végeztük. Az első évi adatsor hiányos volt (eltűnt a kihelyezett detektorok harmada). 1997 – 1998 év folyamán megismételtük, mivel a részadatok azt mutatták, hogy a hegyoldalból nyíló vízszintes járattal rendelkező barlangra jellemző radon időbeli változást találtunk. A megismételt mérés adatsora nem hozott ki meggyőző eredményt. Ennek ellenére kutatási engedélyt megkértük, és Lengyel János vezetésével megkezdtük a feltárást. Pár órás munkával a vízszintes járat végpontját átbontva kb. 5 m-t továbbjutottunk, a teljes hossza kb. 10 méter.

Tervezett kutatások:

A végpont kitöltését átbontva és felszínre juttatva kíséreljük meg a továbbjutást.

A kutatásban részt vettek névsora:

Sas Dénes, Krizsán Tamás, Regős József, Lengyel János, Konkoly Károly, Konkoly János, Tóth György,

(Ha valaki kimaradt, írja be magát!)

38-as barlang

Kataszteri száma: I. 5440/30

Közigazgatási fekvés: Borsod-Abaúj-Zemplén-megye, Jósvafő.

Földrajzi fekvés: Jósvafő községtől keletre, a Jósva-patak völgyének északi oldalán, a 37—es kilométerkőnél az út fölött lévő sziklás hátban, 12 m-rel az út szintje fölött.

A bejárat tengerszint feletti magassága: m

A barlang jellege: száraz szenilis forrás barlang. A forrásdelta négy – a felszínen is látható szintjéhez rendelhető üreg.

Elvégzett kutatások: Ahogy én láttam....

1974 kora őszén Szenthe István értesített, hogy a 38-as kilométerkőnél egy időszakos forrás feltörése felszakította az aszfaltos út közepét. Megvizsgálta a helyszínt, és a feltörés fölött fosszilis forrasszájakat talált. Későbbi években havas időkben a feltörés alatt a szántóföld útra merőleges árkában gyakran elolvadt a hó szivárgás miatt.

Szenthe I. a Borsodturiszt alkalmazottjaként a Baradla-barlang igazgatói posztját betöltve Jósvafőn lakott. Az ő hívására kezdődtek el a feltáró munkák az akkor legalsónak vélt forrasszaj bontására invitált bennünket. A meghívásnak eleget téve egy cső formájú, enyhe lejtésű járatot tisztítottunk ki kb. 10 m hosszban, melynek a végében pár négyzetméteres kiszélesedés található. Mi – irányban a hegy felé erőltettük a továbbjutást, ami kályhacső méretűvé szűkült össze. Pár hét múlva ismét kaptam tőle egy értesítést melyben azt írta le, hogy az előbb említett kiszélesedés nyugati hasadékat bontották tovább, és egy szűkületen átbújva kb. 70 fok dűlésű hasadékszerű aknába mentek be. Újabb lendületet adott feltárási kedvünknek az eredmény és a hívó szó.

A szállítást a vízszintes csőben egy nyitott fedelű szemetes edénnyel oldottuk meg. Ezt a „csónakot” oda – vissza húzogatva hordtuk ki a bontott anyagot. Gömbölyített orra a kisebb terep egyenetlenségeken is áthúzható volt.

A szűkület utáni aknában, az átbújással egy magasságban, cserép korsót találtunk, melynek a füle le volt törve. Bár kerestük, figyeltük a kitöltés anyagát, nem került elő. Vélhetően törött füllel helyezték a két szikla közé. Az edény üres volt. Szenthe I. elmondása alapján a vonalas díszítéséből és karcsú, finoman munkált alakjából ítélve, bükki kultúra szép darabja. 1995-ben még láttam lakásán a vitrinjében ezt az emlékezetes darabot. Feltételezés szerint vagy elrejtették, vagy vizet meríthettek vele, amikor a Jósva-patak erózió szintje magasabban volt. Megtaláláskor még nem vettük észre, hogy a korsó mögött eltömmedékelődött alsóbb fosszilis forrás-szaj nyílik.

Szintén szóbeli közlése alapján a felső, egyben a legnagyobb forrás-szájban Keszler Hubert hasonló kultúrájú cserépleteket talált ásatásakor. A forrás-szaj olyan nagy, hogy állva is lehet benne tartózkodni, bivakolásra is alkalmas. Történelmi időkben feltehetően őrhely funkciója is volt, mivel a patak völgyét keleti irányba hosszan be lehet látni innen, védett helyről.

1974 év őszén és 1975 telén nagyobb létszámmal kezdtük meg az újonnan talált akna kitöltésének elbontását, élőlánccal továbbítva az anyagot. Az első 4 – 5 méterben humuszos volt, benne nagy egyedszámú (kb. 30 db.) kockás sikló populációt találtunk, melyről nem tudtuk eldönteni, hogy vipera-e, vagy sikló?

A kutatás vezetője eleinte agyonvert minden előkerült példányt, majd meghatározás végett a KLTE-re beküldött egy példányt.

A tél folyamán teljes szelvényben el lett bontva a kitöltés, lejjebb ásva a forrás-delta egy felsőbb ága szakadt fel. Azon keresztül ezüst pelék jártak be és ásták be magukat a kitöltésbe. Rendszeres vendégként bagoly tanyázott az akna tetejében.

További egy métert leásva a kitöltés agyagossá vált. Az élőlánc kiválasztására a megtalált forrás-delta felsőbb ágának hasadékába ideiglenes ácsolat mögé deponáltuk a bontott anyagot. Amikor megtelt, szállítópályát készítettünk kifeszített drótkötélből. Felső végén egy ember beülőbe ülve akasztotta le a vödröt és adta ki a szükületen a lapított vödröt. Ezt a munkahelyet „maszturbálógépnek” hívtuk kényelmetlensége miatt. Egy műszakba hét fő kellett minimum. Feltárást kisebb megszakításokkal 1991-ig folytattuk. Az utolsó tábor alkalmával az alsó hasadékot véséssel kitágítva új bejáratot nyitottunk azzal a szándékkal, hogy lerövidítjük a szállítási utat. A feltárással lassabban haladtunk, mivel a bontott szelvény 6 – 8 m²-es volt. Ebben az időben az út szintje alatt 2 méterrel voltunk 14 m-es mélységben. Elkészült a függő kompaszos felméréssel a barlang térképe.

1974-ben a feltárássra nem kértünk engedélyt. A 80-as évek elején a Myotis B.K.Cs. jogelődje szerzett kutatási engedélyt Szenthe István kutatásvezetésével. Az első pár év elmúltával 1976-tól a kutatás tényleges irányítója voltam.

Szenthe I. egy beszélgetés alkalmával a kutató munkáinkat a „kapitali” játék befektetéséhez hasonlította. Az itt folyó munka szerinte olyan, mintha a tőkét nyilvános WC létesítésébe fektetnék, és nem egy jól jövedelmezőbe, pl. szálloda építésébe. Sokakban úgy maradt meg ez, hogy „lenyilvánosvécczte” a munkánkat. Ennek ellenére nagyon szerettük az itteni kutatást az érdekes észlelt jelenségek és nem utolsó sorban a kellemes környezet, a közeli táborhely és a patak miatt. Csak ivóvizet kellett a közkútról hozni, mivel a patak a falu felől folyt, és nem mertünk belőle inni.

Nem volt ismert számunkra a barlang környékének földtani és hidrológiai viszonyai, mivel Szenthe I. nem tájékoztatott róla.

Sásdi László egy beszélgetés során azt mondta, hogy északra van egy lefolyástalan terület, melynek a víznyelője pár száz méterre van a barlangtól. Az üreg ez alapján nem lehet jelentős hosszúságú, viszont tágas, nem eltömődött, hanem nyitott járatai vannak. A nyelő felől gyűlhetett fel annyi víz, hogy olyan jelentős vízoszlopnomás jöjjön létre, ami az aszfaltozott út közepét felszakíthatta. Ezen feltevésünk ellenőrizendő! Az üreg feltárását folytatni kellene addig, amíg a járat vízszintesbe nem fordul, és ott végre levegős járatot találhatnánk.

1999-03-05

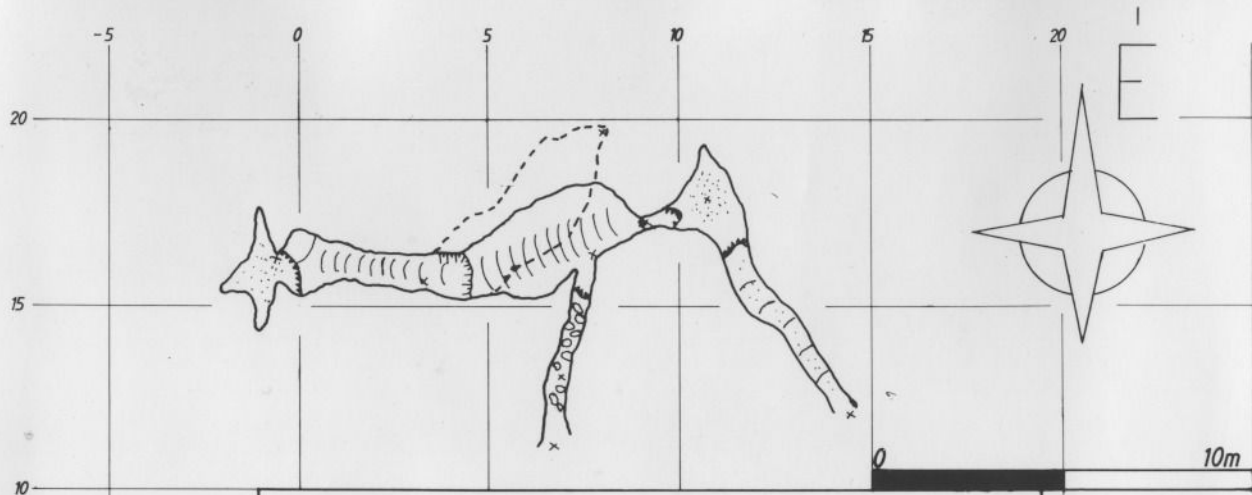
Lengyel János

38-as köfűlle

38-as bg.

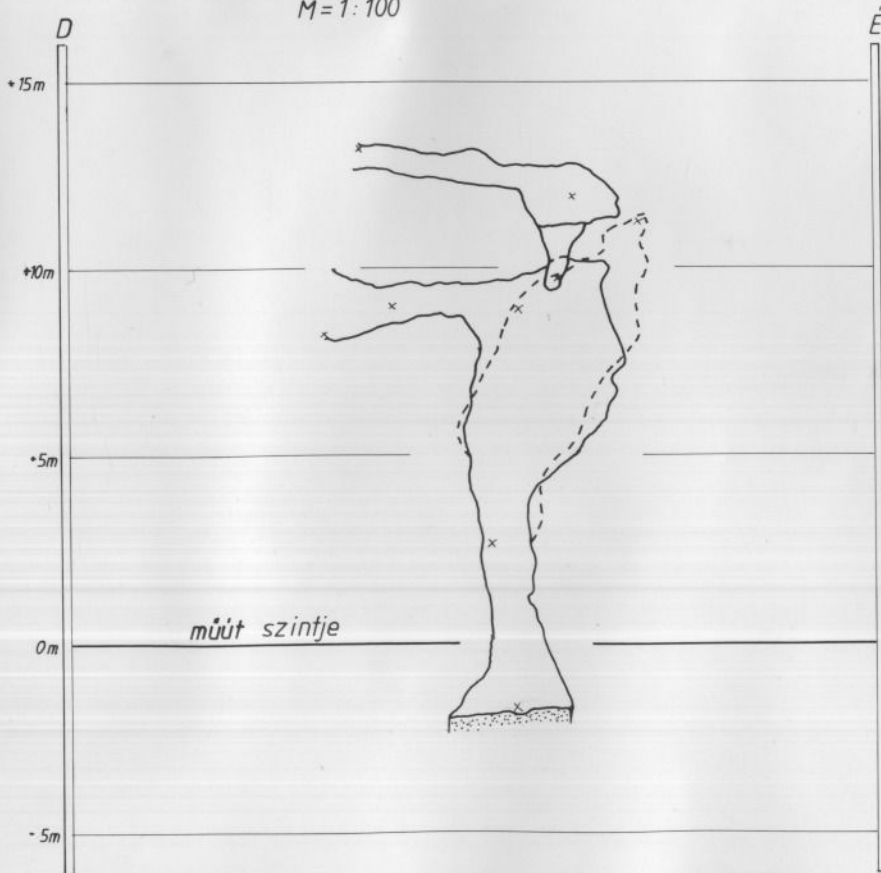
	főjárat		meredek lejtő
	felső járat		agyagos kitöltés
	függőleges letörés		kövek, sziklák
	részű		bemért pont

38-as barlang	
Felmérte	Myotis bg. kut. csop. Lengyel János irányításával
Készült	optikai eszközökkel vázlat pontossággal
Rajzolta	Thész Gábor
	1991. XI.

38-as barlang

Eszak Déli irányu metszet

M=1:100

1. Radon detektoros vizsgálat (Dr Csige István)

Myotis Barlangkutató Csoport
Fax: (1) 269 2651

2. Üledékminták makroszkópos leírása (Sásdi László)

az MTA Atommagkutató Intézet Radon Csoportja és a Myotis barlangkutató csoport
által 1996-ban közösen végzett barlangi radonmérések eredményeiről.

3. Agyagminták vizsgálata (Nagy Géza)

A mérések célja a radonkoncentráció időbeli változásának a mérése volt a Myotis barlangkutató csoport
által a Bükk Északi északnyugati részén, Kálmánhegyi barlang (gyanús) üregekben. A radonkoncentráció éves
változásából az esetleg jelenlévő barlangi légkörzés megismerése, vagy hiányára kívántunk következtetni.

4. Körmös szállítópálya műszaki rajza (Zátonyi Pál)

A mérések célja a radonkoncentráció időbeli változásának a mérése volt a Myotis barlangkutató csoport
által a Bükk Északi északnyugati részén, Kálmánhegyi barlang (gyanús) üregekben. A radonkoncentráció éves
változásából az esetleg jelenlévő barlangi légkörzés megismerése, vagy hiányára kívántunk következtetni.

A mérések elemzéséből a következő következtésekre jutottunk.

1. A mérési helyszínek többségén a radonkoncentráció nagyon alacsony volt, a külső levegőnél csak
néhányszor magasabb, és semmilyen szabályos változást nem mutatott. Ebből barlangi légkörzés
hiányára következtethetünk. (Eltérő esettől barlangi enél még lehet ott.)
2. Hegyoldalból nyíló, vízszintes járattal rendelkező barlangra jellemző radon időbeli változást találtunk a
Pelső-katani-barlangban, a Kerekréti-barlangban, és László bágyamester barlangjában.
3. Zombótyok aljára jellemző időbeli változást találtunk a Kopaszréti- (Julcsa)-barlangban, a
Kopaszréti-1-es Pihenő-barlangban, és a Kálmánhegyi-barlangban.
4. A Kálmánhegyi-barlangban és a Kálmánhegyi szelőlő-barlangban helyi légkörzésre jellemző
radonkoncentráció változást tapasztaltunk.

A név szerint is említett barlangokban nyíron a radonkoncentráció értéke nagyon magas, 5 és 30 kBqm⁻³
között, ezt hosszú időtartamú barlangban való tartózkodás esetén (pl. 50-100 óra) a háttérsugárzásból
származó éves effektív dózissal (2,4 mSv) jelentősen nagyobb többlet sugárterhelésekhez (3-10 mSv) is
vezethet.

Csige István

Csige István

Debrecen, 1997. március 28.

A Magyar Tudományos Akadémia
Atommagkutató Intézete
Radon Csoport
Debrecen, Bem tér 18/C, 4026
levélcím: Debrecen Postafiók 51. 4001
Tel: 36-52-417266

Radon Group
Institute of Nuclear Research
of the Hungarian Academy of Sciences
Debrecen, Bem tér 18/c, 4026
Mail: Debrecen, P.O.Box 51. H-4001, Hungary
Telex: 72-210 (atom h)

Fax: 36-52-416181

Lengyel János részére
Myotis Barlangkutató Csoport
Fax: (1) 209 2651

Tájékoztató

az MTA Atommagkutató Intézet Radon Csoportja és a Myotis barlangkutató csoport
által 1996-ban közösen végzett barlangi radonmérések eredményeiről.

A mérések célja a radonkoncentráció időbeli változásának a mérése volt a Myotis barlangkutató csoport által a Bükk fennsík északnyugati részén kutatott barlang(gyanús) üregekben. A radonkoncentráció éves változásából az esetleg jelenlévő barlangi légközés meglétére, vagy hiányára kívántunk következtetni.

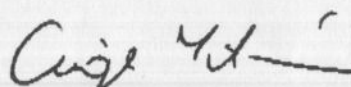
A méréseket TASTRAK márkájú, CR-39 típusú szilárdtest nyomdetektorral ellátott Radamon radonmérőkkel végeztük. A mérőeszköz passzív, integráló típusú, a kihelyezési időtartamra vonatkozó átlagos radonkoncentráció megmérésére alkalmas. A besugárzási idő általában egy hónap volt, az erre az időszakra vonatkozó 50%-os relatív mérési hibájú detektálási határ kb. 40 Bqm^{-3} volt. A méréseket 1995 december 8 és 1997 február 1 között végeztük, összesen 22 mérési helyen, és mérési helyenként 12 alkalommal, folyamatosan. A radonmérők előkészítését és kiértékelését az MTA Atommagkutató Intézet Radon Csoportja, a radonmérők terepi kihelyezését és cseréjét a Myotis barlangkutató csoport végezte.

A mérések elemzéséből a következő következtetésekre jutottunk.

1. A mérési helyszínek többségén a radonkoncentráció nagyon alacsony volt, a külső levegőénél csak néhányszor magasabb, és semmilyen szabályos változást nem mutatott. Ebből barlangi légközés hiányára következtethetünk. (Eltömődött barlang ettől még lehet ott.)
2. Hegyoldalból nyíló, vízszintes járatokkal rendelkező barlangra jellemző radon időbeli változást találtunk a Peskó-katlani-barlangban, a Kerekrétfői-barlangban, és László bányamester barlangjában.
3. Zsombolyok alá jellemző időbeli változást találtunk a Kopaszréti- (Julcsa)-barlangban, a Káposztáskerti 1-es Pihenő-barlangban, és a Kálmánlapafői-barlangban.
4. A Kálmánhegyi-barlangban és a Kálmánhegyi szelelő-barlangban helyi légközésre jellemző radonkoncentráció változást tapasztaltunk.

A név szerint is említett barlangokban nyáron a radonkoncentráció értéke nagyon magas, 5 és 30 kBqm^{-3} közötti, ami hosszú időtartamú barlangban való tartózkodás esetén (pl. 50-100 óra) a háttérsugárzásból származó éves effektív dózissal ($2,4 \text{ mSv}$) jelentősen nagyobb többlet sugárterhelésekhez ($3-10 \text{ mSv}$) is vezethet.

Üdvözlettel,

Csige István

Debrecen, 1997 március 28.

Sándorkúti felső-barlang

Dátum		Besug. idő	Radon
Mettől	Meddig	[nap]	[Bqm-3]
1997 April 3	1997 May 3	30	21
1997 May 3	1997 June 1	29	41
1997 June 1	1997 June 29	28	49
1997 June 29	1997 July 27	28	44
1997 July 27	1997 August 24	28	105
1997 August 24	1997 September 20	27	23
1997 September 20	1997 October 18	28	52
1997 October 18	1997 November 15	28	50
1997 November 15	1997 December 13	28	50
1997 December 13	1998 January 10	28	62
1998 January 10	1998 February 8	29	50
1998 February 8	1998 March 8	28	53
1998 March 8	1998 April 5	28	39
1998 April 5	1998 May 2	27	99

JA-MA-ZSÓ, kormos üreg

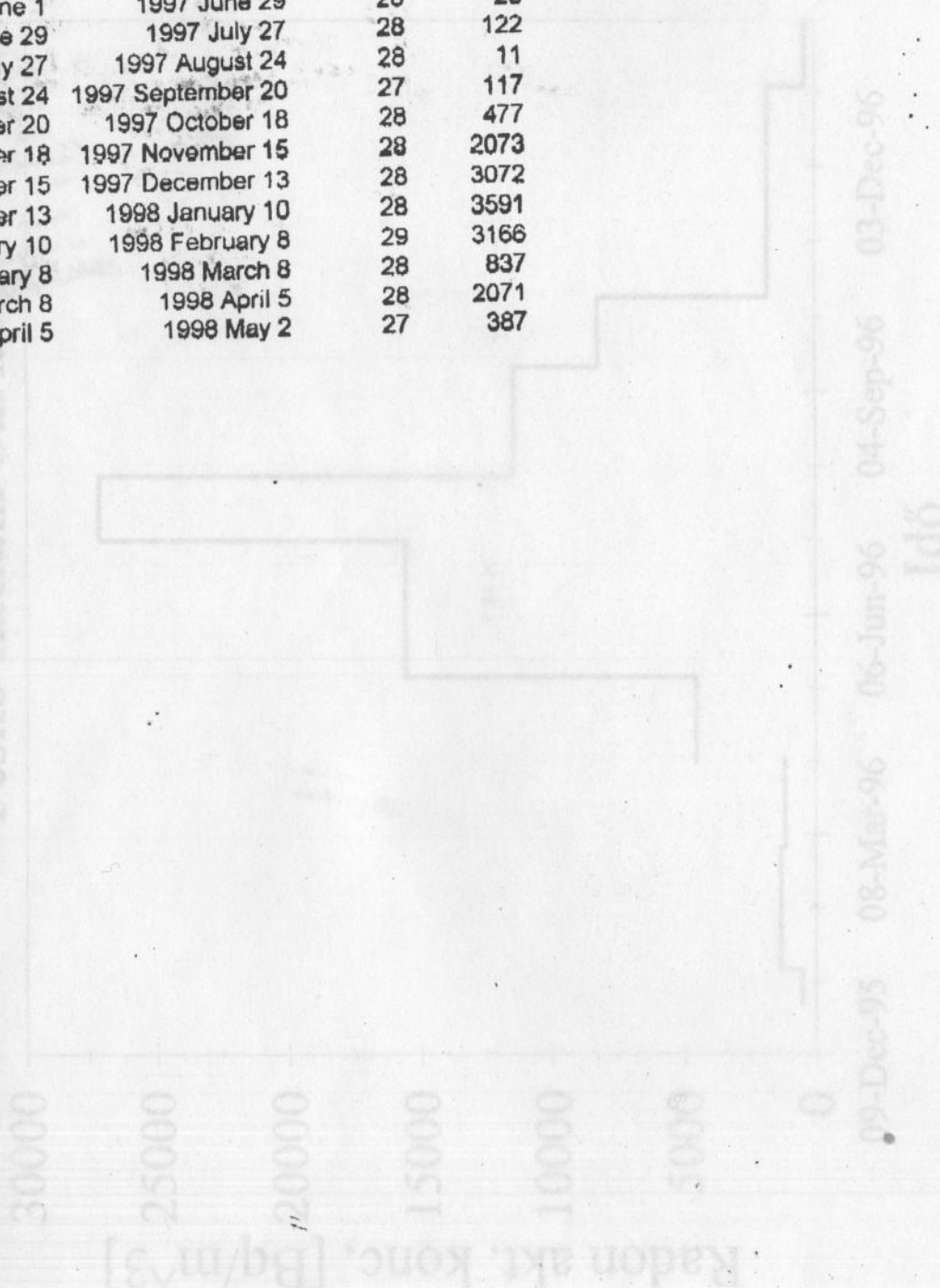
1997 April 3	1997 May 3	30	223
1997 May 3	1997 June 1	29	18
1997 June 1	1997 July 27	56	133
1997 June 29	1997 July 27	28	33
1997 July 27	1997 August 24	28	18
1997 August 24	1997 September 20	27	52
1997 September 20	1997 October 18	28	37
1997 October 18	1997 November 15	28	51
1997 November 15	1997 December 13	28	41
1997 December 13	1998 January 10	28	46
1998 January 10	1998 February 8	29	
1998 February 8	1998 March 8	28	40
1998 March 8	1998 April 5	28	43
1998 April 5	1998 May 2	27	111

Istállóskői-barlang

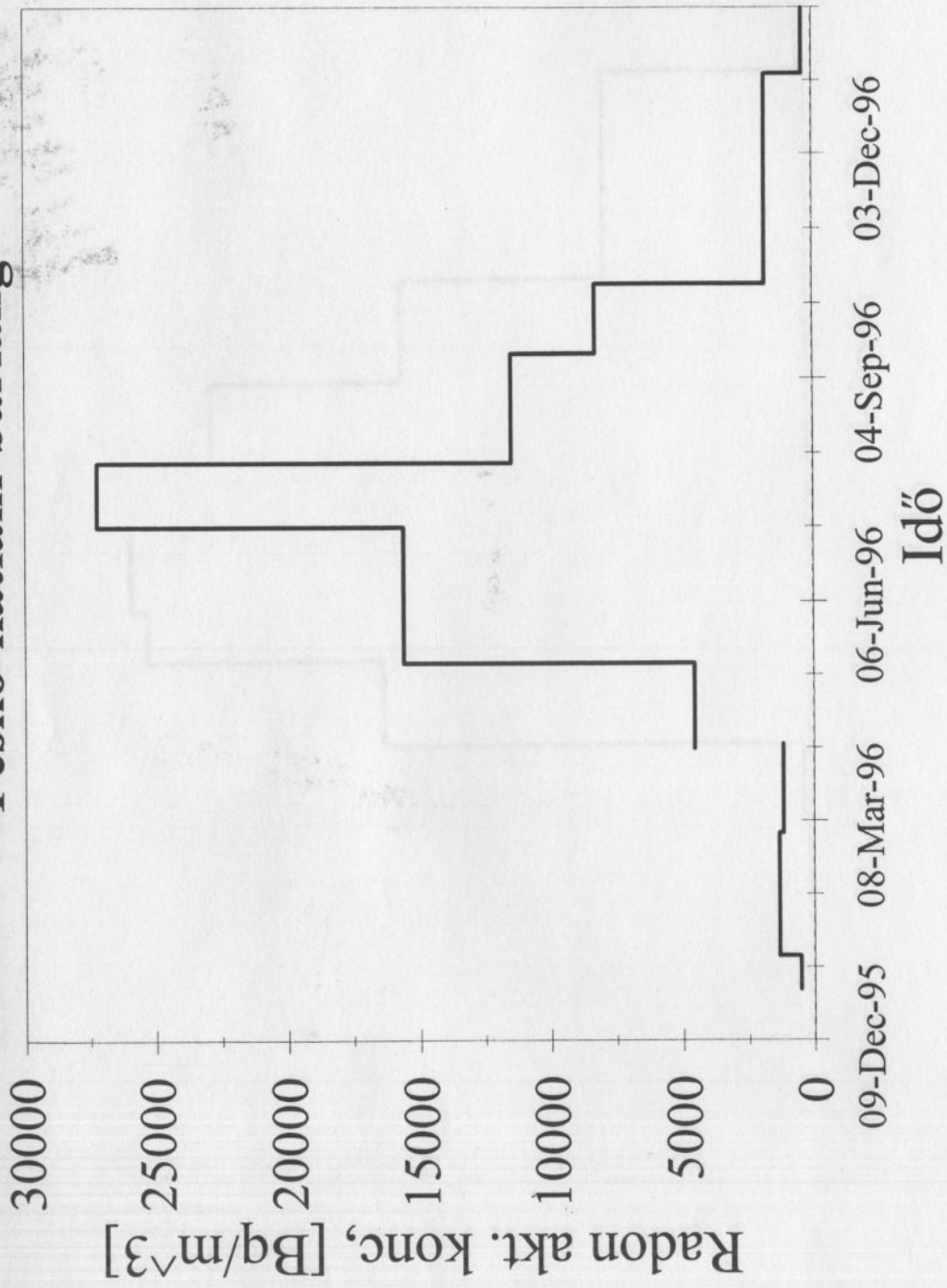
1997 April 3	1997 May 3	30	31
1997 May 3	1997 June 15	43	12
1997 June 15	1997 June 29	14	139
1997 June 29	1997 July 27	28	12
1997 July 27	1997 August 24	28	
1997 August 24	1997 September 20	27	127
1997 September 20	1997 October 18	28	55
1997 October 18	1998 January 5	79	35
1997 November 15	1998 January 5	51	38
1997 December 13	1998 January 5	23	39
1998 January 5	1998 April 5	90	30
1998 February 8	1998 March 8	28	25
1998 March 8	1998 April 5	28	26
1998 April 5	1998 May 2	27	

Lukacsó-lápai kigözölés

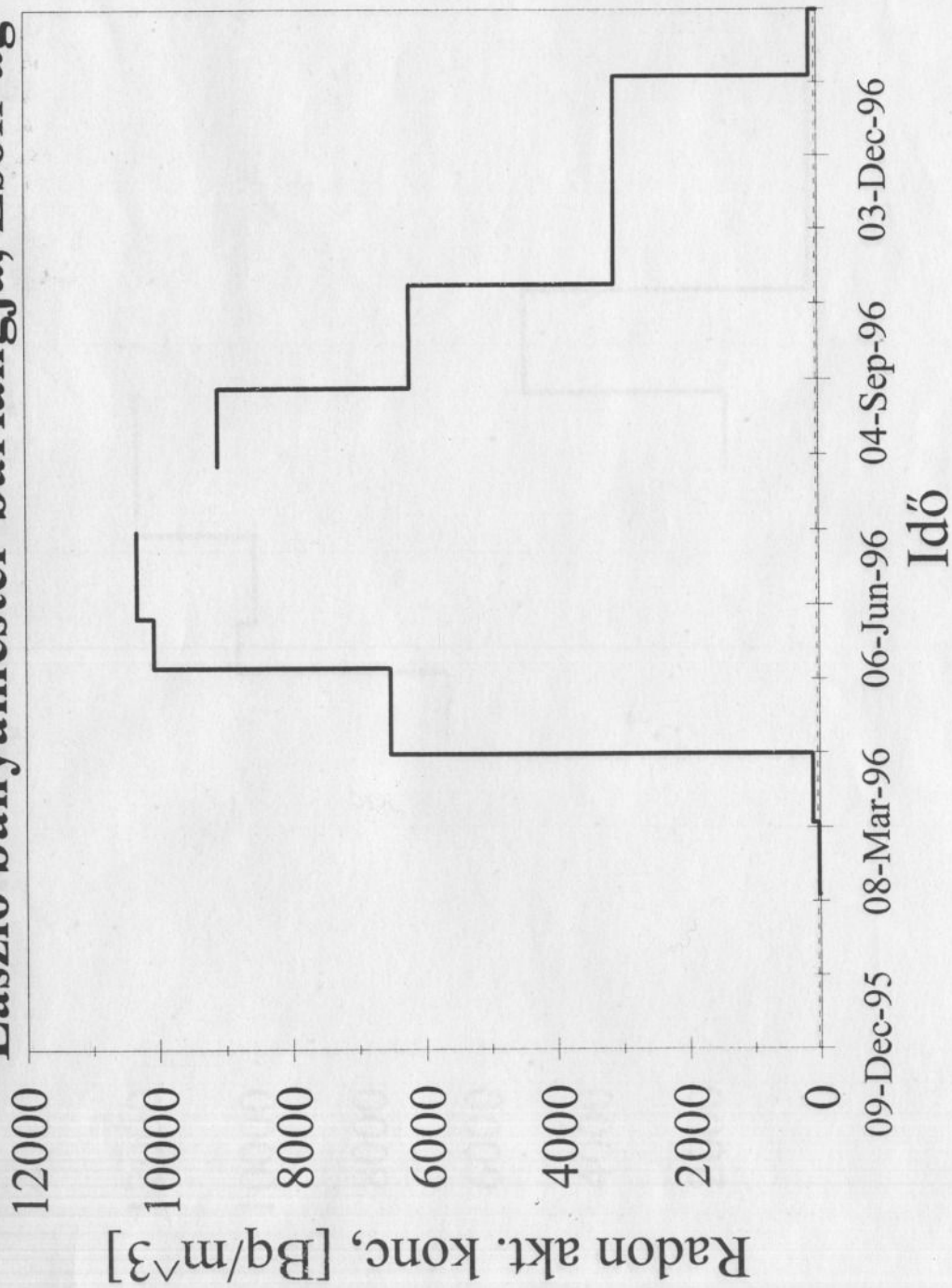
1997 April 3	1997 May 3	30	837
1997 May 3	1997 June 1	29	76
1997 June 1	1997 June 29	28	28
1997 June 29	1997 July 27	28	122
1997 July 27	1997 August 24	28	11
1997 August 24	1997 September 20	27	117
1997 September 20	1997 October 18	28	477
1997 October 18	1997 November 15	28	2073
1997 November 15	1997 December 13	28	3072
1997 December 13	1998 January 10	28	3591
1998 January 10	1998 February 8	29	3166
1998 February 8	1998 March 8	28	837
1998 March 8	1998 April 5	28	2071
1998 April 5	1998 May 2	27	387

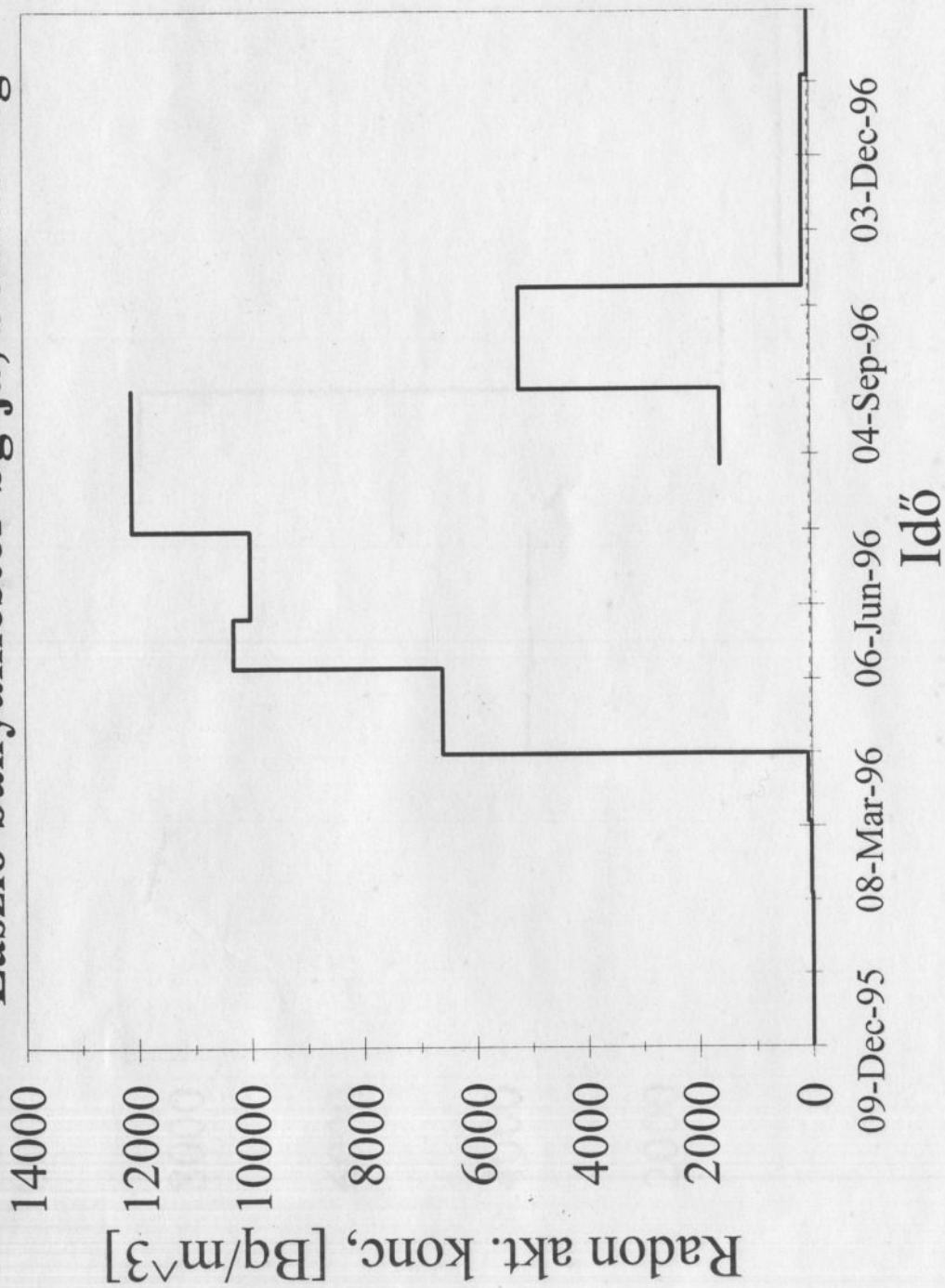
Peskő-katlani-barlang

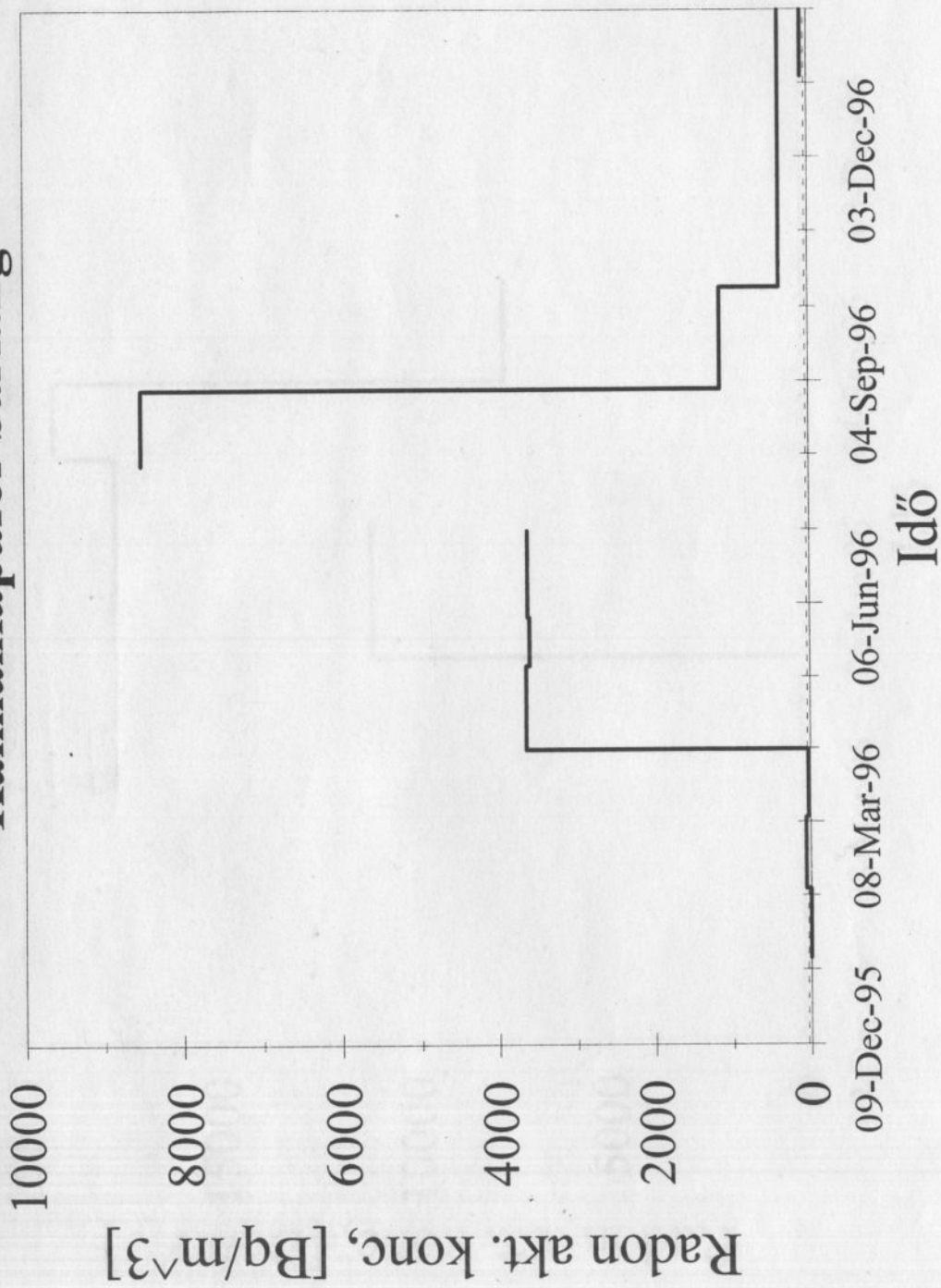
László bányamester barlangja, Zsófi-ág

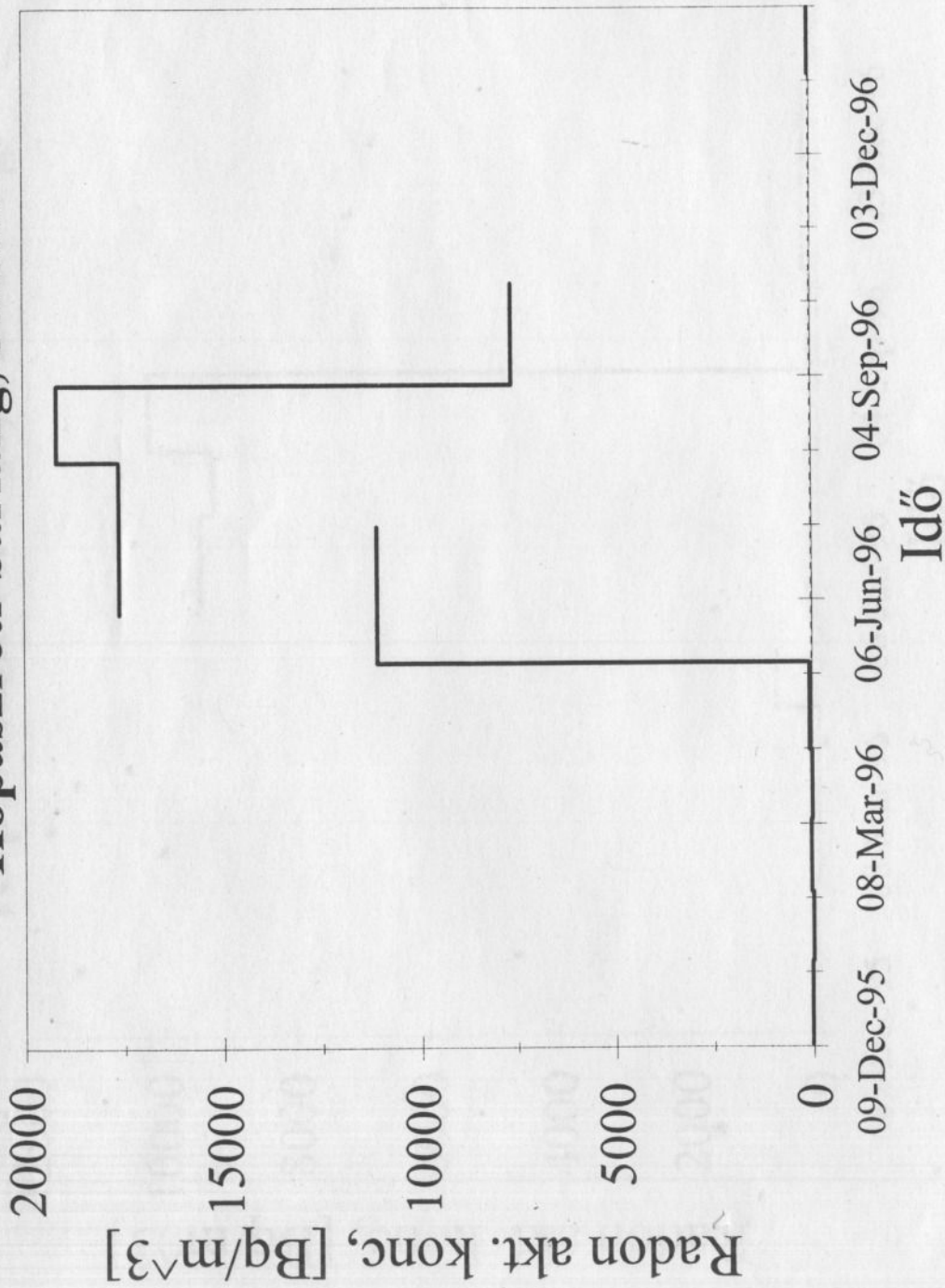
László bányamester bg-ja, bontási-ág

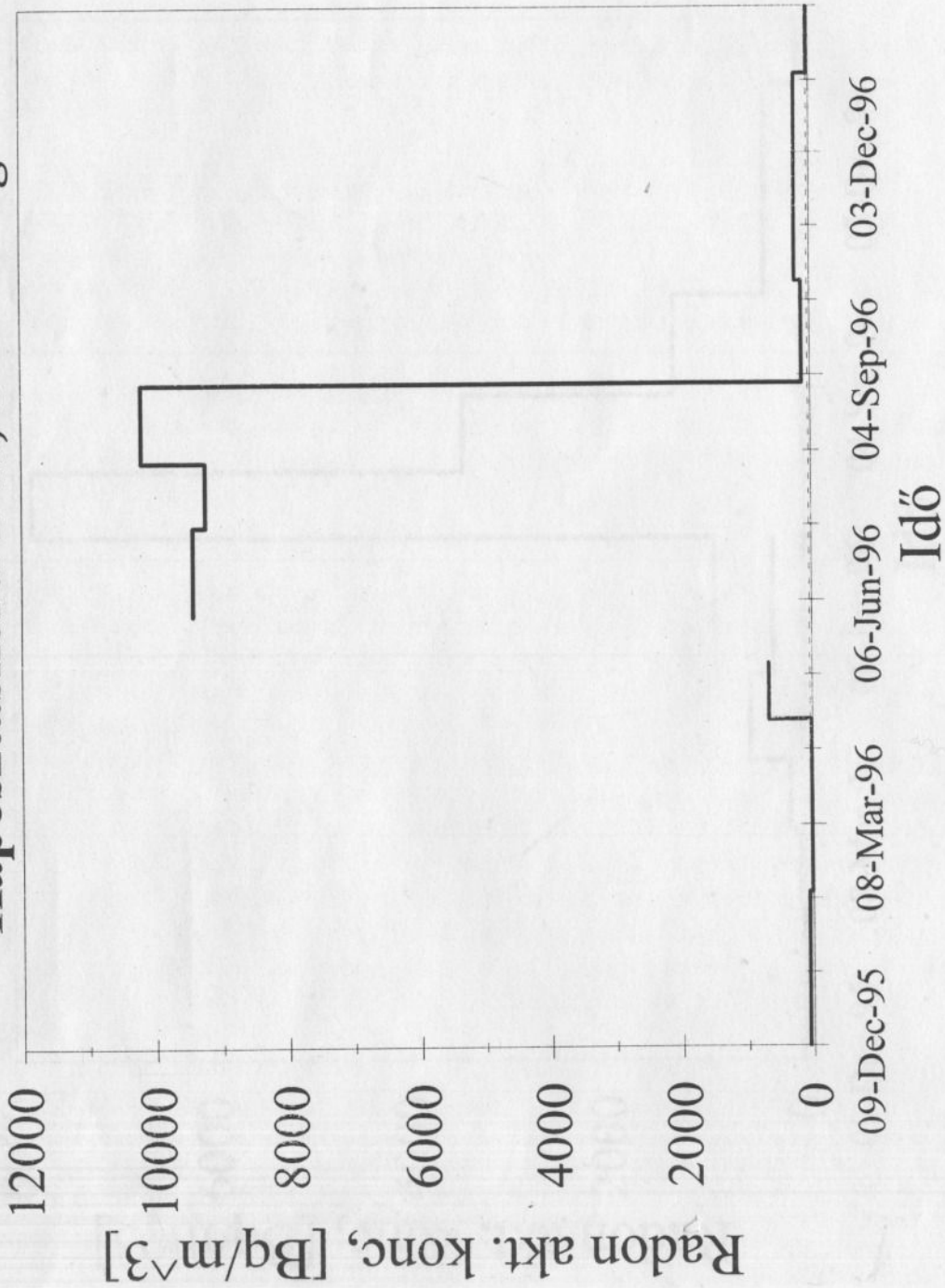
Kálmánlapafői-barlang

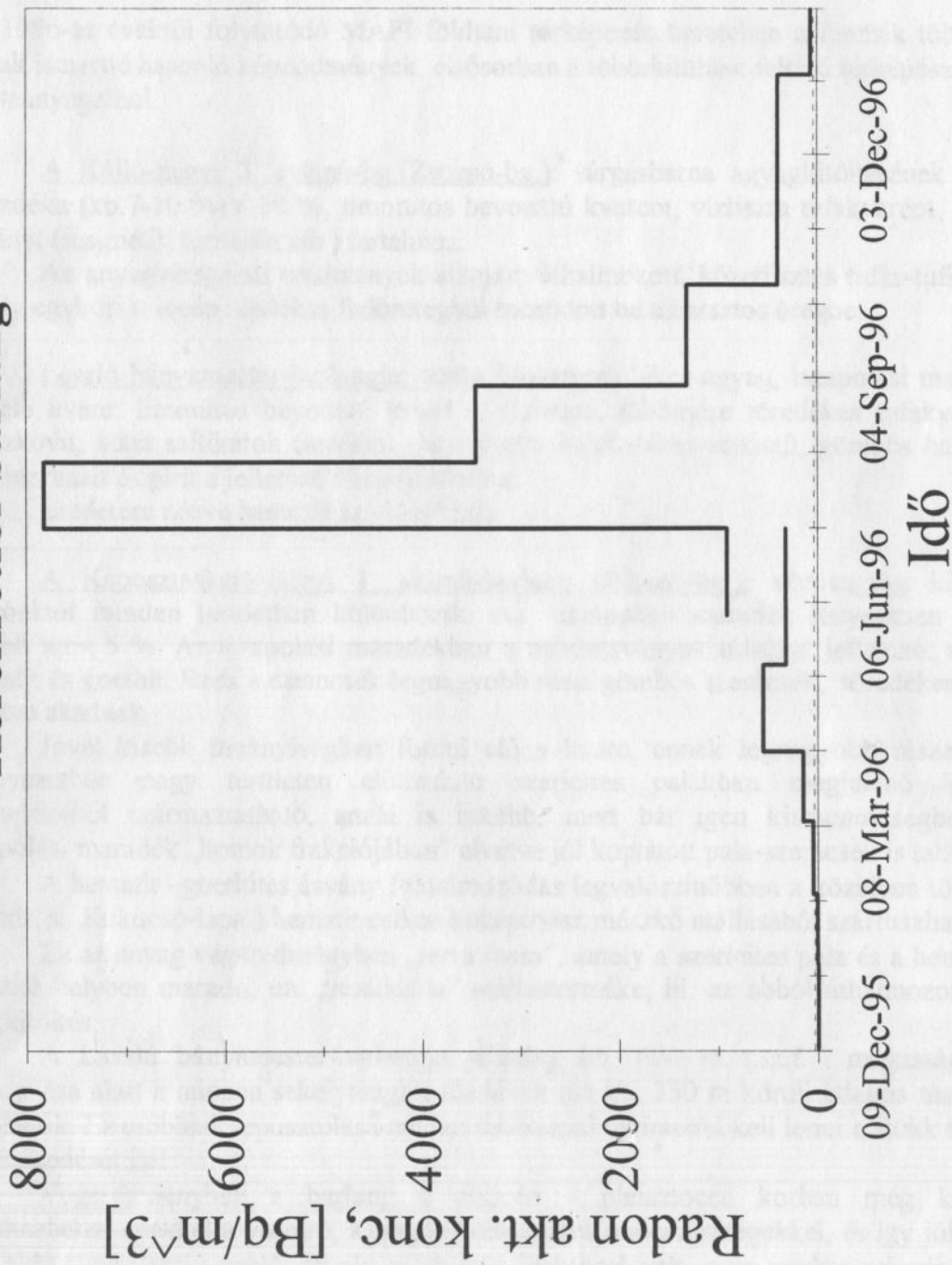
Kopaszréti-barlang, Julcsa

Káposztáskerti 1-es, Pihenő-bg.

Kerekrétfői-barlang

A Myotis B.T.T.E. által gyűjtött agyagminták vizsgálatának összefoglalása

A Bükkfennsíkron először a MÁFI 1956-57 évi térképezési munkálatai során váltak ismertté miocén kori tengeri üledékes képződmények (Fekete-sár, Csipkés-kút környéke).

Az 1980-as évektől folytatódó MÁFI földtani térképezés keretében a fennsík több helyéről váltak ismertté hasonló képződmények, elsősorban a töbörkitöltést feltáró térképészeti fúrások mintaanyagaiból.

A Küllő-hegyi 3. számú-bg.(Zsozsó-bg.): sárgásbarna agyagkitöltésének iszapolási maradéka (kb.7-10 %)Y 50 %, limonitos bevonatú kvarcot, víztiszta tufakvarcot, sok színes ásványt (magnetit, turmalin, stb.) tartalmaz.

Az anyagvizsgálati eredmények alapján: áthalmazott, kőzetlisztes tufás-tufitos agyag, amely egykori miocén üledékes fedőrétegből mosódott be a karsztos üregbe.

László bányamester-barlangja: vörös kőzettörmelék agyag, iszapolási maradékában kétféle kvarc: limonitos bevonatú kvarc + víztiszta, többnyire töredékes tufakvarc, kevés muszkovit, sötét szilikátok (amfibol, piroxének) és üledékes eredetű, gömbös halmazokból álló markazit és pirit a jellemző ásványtársulás.

Eredetere nézve hasonló az előzőkhöz.

A Káposztáskert-völgyi 1. számú-barlang (Pihenő-bg.): vörösagyag kitöltése az előzőektől minden területben különbözik. Az iszapolási maradék lényegesen kevesebb, kisebb mint 5 %. Az iszapolási maradékban a nehézásványok túlsúlya jellemző: uralkodó a hematit és goethit. Ezek a szemcsék legnagyobb részt gömbös szemcsék, töredékes szemcsék elvértve akadnak.

Jóval kisebb mennyiségben fordul elő a kvarc, ennek legnagyobb része a tágabb környezetben nagy területen előforduló szericites palákban megjelenő kvarciterék törmelékéből származtatható, annál is inkább, mert bár igen kismennyiségben, de az iszapolási maradék „homok frakciójában” elvértve jól koptatott pala-szemcsék is találhatóak.

A hematit –goethites ásvány felhalmozódás legvalószínűbben a közelben több pontról ismert (pl. Kukucsó-lápa) hematit csíkos középtriász mészkő mállásából származhat.

Ez az anyag végeredményben „terra rossa”, amely a szericites pala és a hematitcsíkos mészkő helyben maradó, ún. „reziduális” mállásterméke, ill. az abból áthalmazott karsztos üregkitöltés.

A László bányamester-barlangja jelenleg kb. 600 m t.sz.f. magasságban levő szájnyílása alatt a miocén sekélytengeri üledékek ma kb. 350 m körüli átlagos magasságban találhatóak. Ez utóbbiak lepusztulása mellett feltétlenül tekintettel kell lenni a Bükk tömegének kiemelkedését is!!

Végeredményben a barlang a pliocén – pleisztocén korban még közvetlenül érintkezhetett ezekkel a vízzáró, agyagos-kőzetlisztes miocén rétegekkel, és így jöhetett létre egy akkor még aktív nyelő, amely mára már inaktívra vált, s az egykor miocén vízgyűjtő terület is 2 – 300 m-rel mélyebbre, s 3 – 4 km-rel távolabbra került tőle.

Budapest 1997. Október hó

Nagy Géza (ny.geológus)

Bükki barlangokból származó üledékminták makroszkópos leírása

A leírásokat Lengyel János (Myotisz Barlangkutató Csoport) kérésére végeztük el. A minták nagy mértékben kiszáradt anyagból álltak, melyek egy része több hónappal a leírás előtt lettek begyűjtve, azóta neylon zacskókban, illetve papír zacskókban tárolódtak.

Káposztáskerti Pihenő-barlang

3,7 m-ből származó minta

Apró közetszemcséket sűrűn tartalmazó vörös agyag. Anyaga akár 0,5 cm-es darabokból áll össze, egyes darabokon mangános-limonitos fekete bevonat látható. Szerkezete alapján többszörös áthalmozást szenvedett.

5,5 m-ből származó minta

3-4 cm-es, oldott felületű mészkőlemezeket tartalmazó vörös agyag, melyben 1 db 0,5 cm-es, kb. 0,5 mm vastag cseppkőkéreg darab látható. Daraboltságra utaló szerkezet nem látható.

5,8 m-ből származó minta

5 cm-es, gyengén visszaoldott felületű mészkődarabokat tartalmazó, törmelékdarabokból álló vörösbarna agyag. Az anyagban közettörmeléket tartalmazó húspiros, kb. 4 cm átmérőjű vörös agyag gumó látható, a kétféle agyag érintkezési vonala határozottan éles. Az anyag egyértelműen 2 féle anyag keveredésével állt össze.

-6,3 m-ből származó minta

Közzettörmeléket nem tartalmazó, agyag törmelék-darabokból álló vörösbarna agyag. Megjelenése hasonló a - 5,8 m-ből származó anyaghoz, ami közelségük miatt indokolt.

-6,8 m-ből származó minta.

Helyenként visszaoldott mészkőtörmeléket tartalmazó vörös agyag. Néhol az anyagban sárga foltos részek láthatók. Eredeti üledékes szerkezet nem ismerhető fel. Az anyag a sárga foltok alapján eredetileg sárga lehetett, melyben a vas oxidálódott s az anyagot vörösre festette.

-7,7 m-ből származó minta

1 db. 5 cm-es és mm-es nagyságrendű kőzettörmeléket tartalmazó, sárgásbarna foltos vörösbarna agyag, mely agyagtörmelékből áll.

-6,3 m-ből származó minta

-8,5 m-ből származó minta

Agyagtörmelékből álló, néhol sárga foltos vörös agyag, benne gyepi mészhez hasonló mészkiválások is előfordulnak az apró szemű mészkőtörmelék mellett. Az anyag többszörösen áthalmozottnak tűnik, az utolsó a mészkiválást követi.

-9,5 m-ből származó minta

Több centiméteres, enyhén oldott felületű mészkőtörmeléket tartalmazó vörös agyag. Az egyik törmelékdarab egy lapján 1-3 mm-es kalcitkristályok láthatók, agyaggal erősen betakarva. Eredeti üledékes szerkezet nem látható.

-12 m-ből származó minta

Mészkőtörmeléket és téglavörös agyag törmeléket tartalmazó vörös agyag. Anyaga többszörösen áthalmozásra utal.

Kálmán lápafői-barlang

-2 m-ből származó minta

Sárga, aleuritos agyag, 1 db mészkőszemcsét tartalmaz, lösz jellegű. Apró csillámlemezek (muskovit?) sűrűn előfordulnak benne.

-3 m-ből származó minta

Cm-es kőzetdarabokat is tartalmazó sárgás-barna, sárga, csillámos aleuritos agyag. A sötétebb színt feltehetően talajjal, agyagos talajjal történ keveredés okozza.

-4 m-ből származó minta

4 cm-es kőzetdarabokat is tartalmazó sárgás-barna, sárga, csillámos aleuritos agyag. A sötétebb színt feltehetően talajjal, agyagos talajjal történ keveredés okozza.

-5 m-ből származó minta

Cm-es kőzetdarabokat is tartalmazó sárgás-barna, sárga, csillámos aleuritos agyag. A sötétebb színt feltehetően talajjal, agyagos talajjal történ keveredés okozza.

-6,3 m-ből származó minta

Anyagában hasonlít az előző minták anyagához, kevesebb sötét színű anyagot tartalmaz.

-11.5 m-ből származó minta

Mészköttörmeléket és téglavörös agyag törmeléket, valamint sárga agyaglemezeket tartalmazó vörös agyag. Anyaga többszörös áthalmazásra utal.

László bányamester-barlangja

Mészkonkréció, mely felépítésében hasonló a löszből előkerülő ún. löszbabákhoz. Feltehetően keletkezése is azonos. A széttört állapotban levő konkréció külső felületére csillámos sárgaagyag és vörös agyag tapad, valószínűleg ebben helyezkedett el a barlangban. Fehér színe alapján a konkréció esetleg felszínen keletkezett.

Kerek-rét fői-barlang

Mészkonkréció

nittől 8 m mélységből származó minta

Sárgásbarna agyag, elválási lapjain mangános-limonitos ér. Az anyag durva szemű törmelékből áll össze.

Laci bácsi barlangja

Mészköttörmeléket gyéren tartalmazó vörös agyag. Apró darabokból, göbecsekből álló tömb. Feltehetően szárazon áthalmazott üledék, mely utólag átnedvesedett.

Küllő-hegyi Zso-zsó-barlang

1. minta

Barnássárga agyagos aleurit, néhány csillámszemcsével. Valószínűleg talajosodás kezdetén álló pleisztocén löszös agyag.

2. minta

Hasonló az 1. minta anyagához, kevésbé talajosodott változat.

3. minta

Hasonló az 1. minta anyagához, annak agyagosabb változata

Általában megállapítható, hogy a barlangokból származó minták többszörösen áthalmazódtak, barlangba kerülésük módja azonban kérdéses.

A vörös agyagok feltehetően a miocén időszak tufaborítás mállott, oxidálódott vastartalmú anyagából származnak. Ilyeneket a fennsíkon hasadékokban is megtalálunk. Ennek eredeti változata a barlangokba bekerülhetett a tufahullás idején (miocén), valamint a Bükk pliocén eleji kihantolódása kezdetén is. Ez látszik valószínűbbnek. Erre utal, hogy az anyagban kőzettörmelék van, ami esetleg fagyási törmelék.

A sárga csillámos aleuritos agyag a Bükk fennsík gyakori üledéke, mely töbrökben, mészkőtörmelék rétegekkel tagolva előfordul. Egyes feltételezések szerint ez az egykori miocén agyagos-aleuritos fedőüledék maradványa, melyet egykor lösznek néztek. Az apró csillámok tömeges előfordulása ugyancsak egykori tufa eredetet valószínűsít.

A talaj üledékbe kerülése valószínűleg fizikai, gravitációs bekerülés eredménye. Az anyagokat leginkább szivárgó vizek mozgatták, szerkezetük alapján száraz időszaki mozgás is előfordult (kiszáradva peregnek, omlanak).

1998. november 23.

Sásdi László

MYOTIS

Barlangjáró Természettudományi és

Természettudományi Egyesület

1113 Budapest, Tass vezér u. 20.

Csoport élet

JEGYZŐKÖNYV

1. Alapfokú barlangjáró tanfolyam eredményes vizsgát tett hallgatóinak névsora

Az 1998 február 04 és június 06 között megrendezésre került alapfokú barlangjáró tanfolyam
végzettségi vizsgát eredményesen vizsgát tevők névsora:

2. Túrák, rendezvények

Bakos Zsolt

Csuglédi Krisztina

3. Kutató bázis felújítása

Fekete Zsuzsa

Gácsi Nóra

Halmos Róbert

Hertelendi Ervin

4. Klubhelység kialakítása

Károlyi Ákos

Holló Zoltán

Klász Katalin

5. Előadások a klubnapokon: Myotis klub programja

Könyei Péter

Mészáros Péter

Székelyvári Béla

Tólgyesi János

Tarján Zoltán László

Zábrinyi Zoltán

Vizgabiztos: Gáboros Miklós

Elméleti vizsga időpontja: 1998 június 02

Gyakorlati vizsga: Mátyás-hegyi-barlang 1998 június 06

Tanfolyam vezető: Lengyel János

Budapest, 1998-12-16

MYOTIS

Barlangjáró, Természettudományi és

Természettudományi Egyesület

1113 Budapest, Tass u. 20.

vizgabiztos

tanfolyamvezető

MYOTIS

Barlangkutató Természetjáró és

Természetvédő Egyesület

1113 Budapest, Tas vezér u. 20.

*Bajna Barlang vizsra
az eredeti alulról az
MTSZ-vel együtt
Kösz: Jan*

JEGYZŐKÖNYV

Az 1998 február 04 és június 06 között megrendezésre került alapfokú barlangjáró tanfolyam hallgatói közül eredményes vizsgát tevők névsora :

- Baksa Zsolt
- Czeplédi Krisztina
- Fekete Zsuzsa
- Gémes Nelli
- Hammer Róbert
- Hertendi Ervin
- Holló Ákos
- Holló Zoltán
- Klosz Katalin
- Klosz Zsuzsa
- Környei Péter
- Mezei Péter
- Szentiványi Bence
- Tölgyesi János
- Tarján Zoltán László
- Zibrinyi Zoltán

Vizsgabiztos : Gádoros Miklós

Elméleti vizsga időpontja: 1998 június 02.

Gyakorlati vizsga : Mátyás-hegyi-barlang 1998 június 06

Tanfolyam vezető : Lengyel János

Budapest , 1998-12-16

MYOTIS
Barlangkutató, Természetjáró
és Természetvédő Egyesület
1113 Budapest, Tas v. u. 20.

.....
vizsgabiztos

.....
tanfolyamvezető

Úgy érzem magam, mint az a róka Állok a Bükk-fennsík, a Diabáz-barlang lejárataánál. A legközelebbi lakott település Bánkút. Szakad az eső. Zöld gumicsizmát, világoskék esőkabátot, barna nadrágot, fehér cérnakesztyűt és famintázátú munkavédelmi sisakot viselek, valamint egy gumírozott szalaggal ráerősített mérgegrága elemlámpát. Azt hiszem, jól nézek ki. A kesztyű tenyér részén apró, műanyag puklik vannak Csúszásgátló, nagyon tetszik.

Soha életemben nem voltam még barlangban. Nem is vágyakoztam és maga Hertendi Ervin sem tudott lecsalni tizenöt éves ismeretségünk során.

Most meg itt állok egy úgynevezett töbör mélyén, a Diabáz-barlang kiépített lejárataánál. Ez egy kriptá. Ez egy kút. Egy akna. Culliver hajóorvos nyelöcsöve. Bedobok egy fadarabot. Ha jól hallom, három másodpercig zuhan, aztán kopan. Nekem családom van. Bedobom az esőköpenyt. Az öt másodperc után ér csak földet. Ervin ereszkedik legelőnek. Huszonnyolc éves távközlési technikus, két gyermek apja. Mögöttem Környei Péter, a Fazekas Mihály Gimnázium második osztályos tanulója. Földrajz tanárnője hatására fordult a barlangászat felé. A szülei úgy tudják, hogy cseppkőrestaurálással foglalkozik. Öltözetének legkiválóbb darabja a műnyúl. Ez pamutból készült kezeslábas jégeralsó. Előtt narancssárga vízlepergetős ruhadarab, oldalán akkumulátor, fején sisak, a sisakon lámpa.

Egy patakmederben haladunk lefelé. Meredek barlang. Egy kőlapra hasonlok, tolatok hátra. Ervin odalenntről diszpécselel, hogy hová tegyem a lábam. Péter azt mondja alig ötven centi van alattam, ő már járt itt, de mi van, ha rosszul emlékszik. Sokkal nagyobb mélységet sejtik magam alatt és bár szeretnék talajt fogni, úgyszólván aggaszt, hogy minek is. Hogyan fogok én itt visszajönni? Halkan bízni kezdek benne, hogy nem is erre jövünk vissza, később félhangosan állítom, az nem lehet, hogy erre jövünk vissza. Találunk majd egy másik kijáratot! Ha kell, a tíz körmömmel fogok odalenn áttörni néhány álfeneket, miáltal bejutok a Bükk-fennsík hidrogeológiai rendszerének artériájába, amelyről kiderül: szelíden emelkedik, tágas, lebetenozták az alját és a villanyt is bevezették.

Közben újabb tíz méterrel kerülünk lejjebb. Idefele megettem egy kókuszos csokit, egy szlovák feliratú ananászkonzerv harmadrészét, és megittam vagy két és fél deci egri bikavért. „Nem vagyok részeg, fogd az esernyőt, pincér nézze azt a rongyingű felhőt” – dúdolom Ervinnek, aki azt kérdi, mi van.

Mondom: pine apple, mert egy barlangász ne legyen trágár.

Idefele Zibrinyi mérnök úr egy kicsit megijesztett. Nem mutattam, persze. Tárnyalagos arcot vágtam, amikor közölte, hogy tudtával öt éve nem volt ember a Diabázban, nem volt karbantartva és bizony nem kizárt, hogy alatta, mellette, felette omlások keletkeztek. Zibrinyi mérnök úr minderre nem esküszik meg, csak sejteni véli. Elfelhéruult szájjal oly precízen préselem össze, mint egy bányamérnök és telitalppal guggolok az egyszemélyes üregben. Képződni kezdek, miközben má-

szom. Képzetem szerint velőig hatoló recsegés tölti meg az egész barlangot. Kő még nem zuhan sehonnán, ám az irdatlan földalatti sziklák lassú remegésbe kezdenek. Mögöttem Péter, még vissza tud hátrálni. Ervin és én, beszorulunk. Dermetlen bámulunk a hegyre, amely lustán ereszkedik miránk, miközben pisztolylövés-szerű hangokat hallatt. A nyílás, amelybe bemásztunk, most élesen sercegni kezd és lassan összezárul. Ott fekszünk, mint két jóbarát, két hatalmas sziklapofa között, melyek pokoli csikorgással közelednek egymás felé. Segíteni nem lehet, sziklasatu szorítja testünk, ám Környei Péter gimnazista és cseppkőrestaurátor emberfeletti erőről tesz tanúságot, és a mamát megvető bátorsággal rángat ki bennünket a lábunknál fogva. Kirángat a résből. Abban a pillanatban egy tehervonat dübörgésével indul meg a közuhatag, egyenesen felénk. A pusztá életünkért küzdünk, aztán sötétség.

Szerencsére mindez nem történik meg velünk. Jakucs László Szerelmes barlangjaim című könyvében olvastam erről a szituációról, az indulás előtti éjszakán. Beépült. Azt mondják, Jakucs könyve a legszebb emberi beszéd, amit

valaha barlangokról elhangzott, hasonlóképpen Vajna György: A titokzatos Bátor-barlang című könyvéhez, melynek hatására százak akartak barlangászok lenni.

Én a bodajki napközis táborban éreztem magam ennyire rosszul. Megfogadtam, ha egyszer hazakerülök, teljesen megváltozom.

A Húszvések terméhez érünk. Hatalmasnak látom. Lenyűgözően szépek, fenségesen komolynak és

elrohadónak. Csakis azért, mert már nem megyünk tovább. A falak sárgásbarnák, hideg verejtékben úsznak, akárcsak én. A fejünk felett óriási kúrtók, kémények, torkok és szájak; évszázadnyi lassú nyáladásuk után szőlükre dermedt hatalmas cseppkövek. A falak meredeken ívelnek felfelé, mint egy templomban. Mögöttem a patak szűk medre, csordogál belőle a tiszta, jéghideg víz. Egy ottfeljtett kannába tizenkét liter vizet fogok fel. A művelet hat-hét percig is eltart, elvonja a figyelmem. Erre az időre elapad a patak. Amikor a kanná tele van, lezúdítom a lejtőn, azaz hatszor akkorra vízáradatot produkálok, mint a mostani. Erre azért van szükségem, hogy az esélyeimet pontosan ki tudjam számolni. Amikor lejtöttünk, esett, azóta lehet, hogy soha nem látott felhőszakadás vette kezdetét.

Lengyel János, a Myotis Barlangász Egyesület vezetője 23 évvel ezelőtt fedezte fel ezt a barlangot, több társával. Magányos farkassá vált mesteréről máig legendák keringenek. 1975-ben is ott kezdtek el ásni, ahol Nagy Öreg mondta. A legenda szerint megvolt az a képessége, hogy megérezte a föld alatt húzódó barlangot. Végül valóban ráakadtak a lejáratra, pontosan ott, ahol az Öreg mondta. Ott, ahol fél órával ezelőtt lemásztunk ide.

Lengyel János, Kuszma, Körte és Comba most húsz méterrel lejjebb vannak, mint mi. Létrákat szerelnek fel a Diabáz veszélytelenebbé tété-

le érdekében, a Bükki Nemzeti Park megrendelésére Gomba és Kuszma halálosan vagány emberek, mindketten motoros futárként dolgoznak. Gombát láttam gumicsizmában sziklát mászni, míg Kuszma nevének jelentése: lábatlan gyík. Lengyel Janó nagydarab, szakállas ember. Nyugodt természet. Vezér, akit mindenki elismer. Mentés minden arcoskodástól. Tanárossan, mondatai okosak, nyomdakészek. Lengyel Janó nem valami érzélgős. Visszafelé megmutat egy sziklába vert szöveget. A szögön rézlapocska, rajta tizenhárom számmal. Ez a Diabáz 13-as barlangtérképészeti pontja. A szöveget húsz évvel ezelőtt ő verte be ide. Azóta itt nagyjából ugyanaz a csönd és ugyanaz a sötét honol, és ugyanazok a hangok hallatszanak. Lengyel Janó portréjához hozzátartozik egy jelenet. A kocsija elakadt, ő pedig lassan kiszállt, és a csomagtartóából elővett egy valódi csőrőt. A kötelet a domb tetején álló fa törzséhez erősítette, majd centinként felhúzta a az autót. Lengyel Janó mintha élvezne bizonyos problémákat. Cége ipari alpinizmussal foglalkozik.

A Kopasz-réti kutatóházat sajátkezűleg épített egy víznélőre. Összesen harminc négyzetméter. A végében cvaskályha, előtte hosszú asztal padokkal, vele szemben emeletes fapircs. A barlangtúrát megelőző este rosszul voltam kicsit. Nem ment ki a fejből a Diabáz szó, gondoltam legjobb lesz egy kis tűzszünet. Fél nyolckor aludni mentem, ám Környe Péter gimnazista és a jelenlévő angoltanár nő hangos, idegennyelvű társalgásba kezdtek, mire mi alig hallható, ám határozottan rosszindulatú megjegyzéseket tettünk rájuk magyar nyelven. „A szív segédigéi” suttoztam Hertendinek, aki erre elénekelt a No miss, azt nem, nem, angol órára jöttem, meg kell tanulnom még, néhány segédigét című Komár László sláger

Akkor már nagyon fáradtak voltunk. Vaslétrákat cipeltünk az erdő egyik szegletéből a másikba. Álló nap a Pes-kő nevű csodálatos sziklafalat jártuk. Feljegyzéseket készítettünk és neveket adtunk a barlangoknak. Részletes leírással és térképvázlattal fogja majd Lengyel János a Barlangtani Intézetnek elküldeni összes skalpunkt. A Pes-kő fantasztikus hely. Vegyének térképet a Bükk-fennsíkáról, keressék meg rajta, és a legjobb barátaikkal tegyenek túrát a környéken.

Kósza is valahogy így kezdte. Ő egy hódmezővásárhelyi biztonsági őr. Az első hosszú hajú biztonsági őr, akivel életemben találkoztam. Vékony, szikár természetű és amikor még csak hallomásból ismertem, amolyan túlélőmániás nyershúsevőnek gondoltam. Azt hallottam, százas szögek segítségével mászik sziklát, beszéltek, hogy télen-nyáron a szabadban alszik és egy hónapból két hetet tölt munkával, a másik kettőt pedig a Bükk erdőségeiben. Azt mondja, soha sehol nem látott még ennyire szép vidéket. Kósza finomarcú „kölyök”, aki iránt némely barlangászlanyn rokonszenvenél kissé többet is táplál. Kósza egy Robin Hood. Ha úgy tetszik neki, szarvasok nyomába szegődik, vaddisznókat

és muflonokat figyel meg. Van egy mappája, rajszene és órákat tölt olyan helyeken, amelyek tetszenek neki.

Szóval Kósza barlangász és mégse. A barlangászás igazi célja ugyanis a kutatás. Célja, hogy az ember olyan helyekre tehesse be a lábát, ahol még ő előtte senki sem járt. Az egymástól nagy távolságra víznyelők közötti átjárást kutatják, hogy ezzel a különálló barlangokat bátrán nevezhessék barlangrendszernek. Engem ez nem hoz lázba. Inkább ez a furcsa underground együttlét foglalkoztat azóta is. Az a fergeteges és félelmetes élmény, amit a szűk, hideg, nedves és sötét, rendkívül veszélyes és semmilyen formához nem hasonlítható járatok, a szűk szűkületek és a tágas termek látványa nyújtott felém. Az a néhány száználmas kis méterecske foglalkoztat, az a néhány kezdeti lépés, amit azon a vasárnapon megtettem.

Amikor a kútból kimásztam, motyogtam valamit magam elé, amitől most mindenkit megkímélek. Lengyel Janó hallotta és a következőt mondta:

– Vidd el ezt a kötelet a kocsiba, és mondd meg Grebinek, hogy hozza ide a bejárat kulcsát.

– Úgy nem lesz jó, ha én hozom vissza?

– De.

Szorítottam a kötelet, jó nagyokat léptem a sárga avaron, és szándékosan keresztülgáztam néhány pocsolján.

Engem odalenn semmi sem érdekelt. Megszüntem. Lecövekeltem és teljes békében álltam egy cseppközuhataggal szemben.

Nem érdekelt az idő, nem érdekelt zárójelentés, gyász, nem érdekelt a szenvedélyeim, nem

izgattak az üzenetek, régebbi tetteim

később várható jogkövetkezményei, a befejezetlen történetek elvarratlan szálai. Nem

számított hiúság, meghatározó vélemények, egyszerűen nem tartottam fontosnak semmit, ami velem kapcsolatos. Nem akartam leleplezni semmit, nem akartam bizonyítani és nem szőttem tovább kényelmes hazugságaimat sem.

Néhány percre mindenki lekapcsolta a lámpáját és hallgatott. Ez egy visszatérő barlangász-rituálé. Senki sem szól, senki sem mocorog. Tudatod éber, orientált. Nekitámaszkodsz a sűrű sötétnek, és nem gondolsz semmire. Egy ideig próbálsz még beszédként vagy zeneként értelmezni a bűvópatak csörgedezését, aztán ez a szándék is elillan belőled. Talán azzal a párával, ami a visszakapcsolt lámpák fényénél már jól láthatóan hagyja el a testedet.

HERTENDI
Gavinu veludae

MYOTIS

Barlangkutató, Természetjáró és
Természetvédő Egyesület
Budapest Bartók Béla u. 134.

1998. második félévi programja

szeptember 5-6	munkatúra: Bükk-hegység Peskő-katlani víznyelő barlang túravezető: Lengyel János
szeptember 12-13	Bükk-hegység: Létrás-tető –kopjafa avatás
szeptember 19-20	munkatúra: Bükk-hegység Kopasz-réti Julcsa-barlang létrázása túravezető: Lengyel János
szeptember 26-27	munkatúra: Bükk-hegység Peskő-katlani víznyelő barlang falazása Diabáz barlang bejárása túravezető: Lengyel János
október 3-4	később egyeztetve
október 10-11	munkatúra: Bükk-hegység Peskő-katlani víznyelő barlang túravezető: Lengyel János
október 23-24-25	Ausztria: magashegyi gyalogtúra túravezető: Lengyel János
október 31 november 1	később egyeztetve
november 7-8	Miskolc: szakmai napok Lengyel János előadása: Radon-detektoros vizsgálatokon alapuló feltáró kutatások eredményei a nyugati Bükkben.
november 14-15	később egyeztetve
november 21-22	munkatúra: Bükk-hegység Kopasz-réti Julcsa-barlang túravezető: Lengyel János
november 28-29	később egyeztetve
december 5-6	munkatúra: Bükk-hegység László bányamester-barlangja járatbiztosítás, feltárás túravezető: Lengyel János
december 12-13	később egyeztetve
december 19-20	munkatúra Bükk-hegység Kopasz-réti Julcsa-barlang túravezető: Lengyel János
december 27-január 2	Téli tábor Bükk-hegység Kopaszrét /program helyszínen egyeztetve / túravezető: Lengyel János

Jó túrázást ! Jó szerencsét!

Kutató bázis felújítása

Elvégzett munkák:

Kialakítottunk benne egy nagy előadó teret, bútorokat, asztalokat, irodát.

Teljes vakolatjavítás és a falak rekonstrukciója a vízszigetelés munkájában

és az ablakok 80 Ft társaságával.

Festés

Priccs rekonstrukció

Új kályha beszerzése

Út felszórása zúzott kővel

Pillérek beton fedlap cseréje

Ablak lemezburkolattal ellátása

Új ülőgarnitúra beszerzése

Klubhelység kialakítása:

140 m² alapterületű önkormányzati tulajdonú helység csoportot vettünk át.

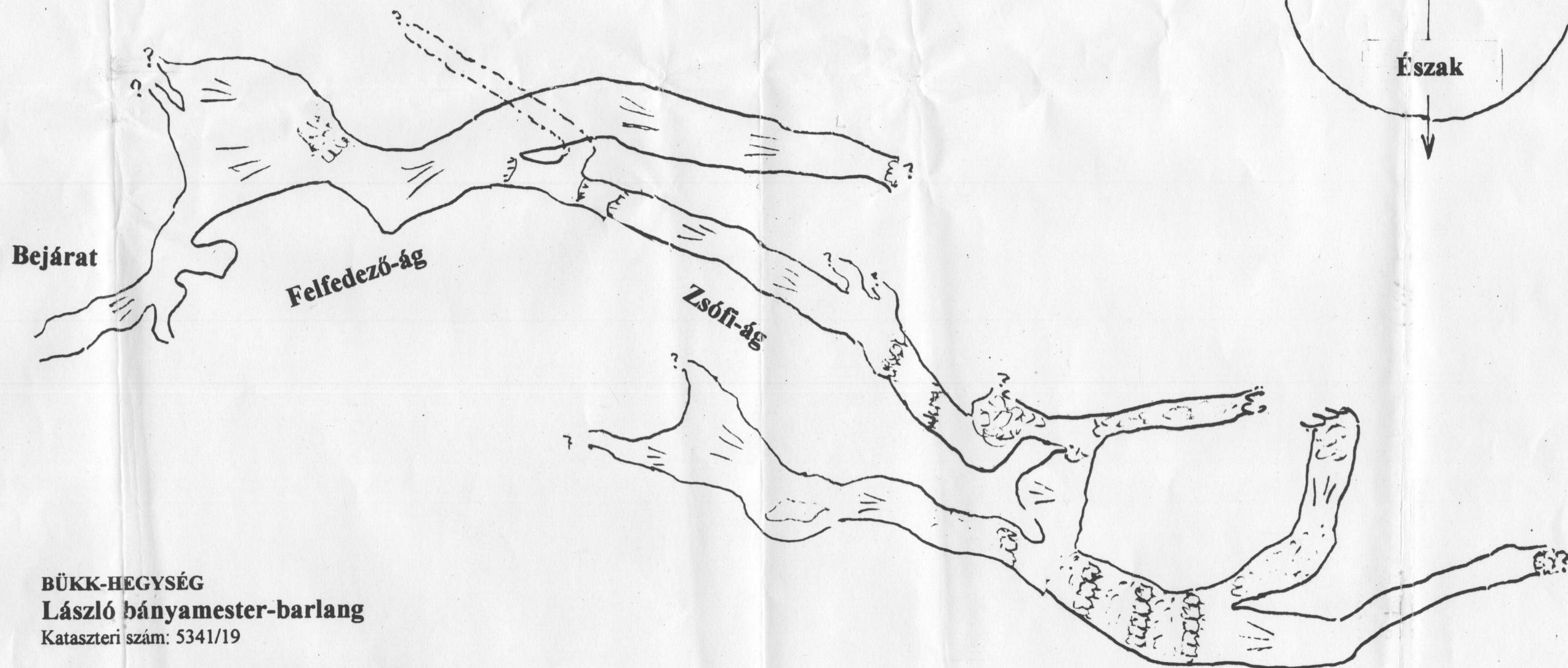
Kialakítottunk benne egy nagy előadó termet, büfét, raktárakat, irodát.

Teljes építészeti és gépészeti rekonstrukciót végeztünk el társadalmi munkában és az Oktogon 80 Rt támogatásával.

LÁSZLÓ BÁNYAMESTER-BARLANG

Alaprajz

BÜKK-HEGYSÉG

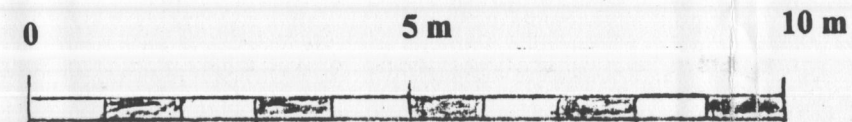
László bányamester-barlang

Kataszteri szám: 5341/19

Készítette: MYOTIS Barlangkutató Természetjáró és
Természetvédő Egyesület 1998-ban,
Függőkompaszos felméréssel, fix pontokkal

Felmérték: Grebács Andrea, Jancsó Gyula, Kati Gergő,
Lengyel Éva, Lengyel János, Zakkar Sándor,
Zsanda Géza

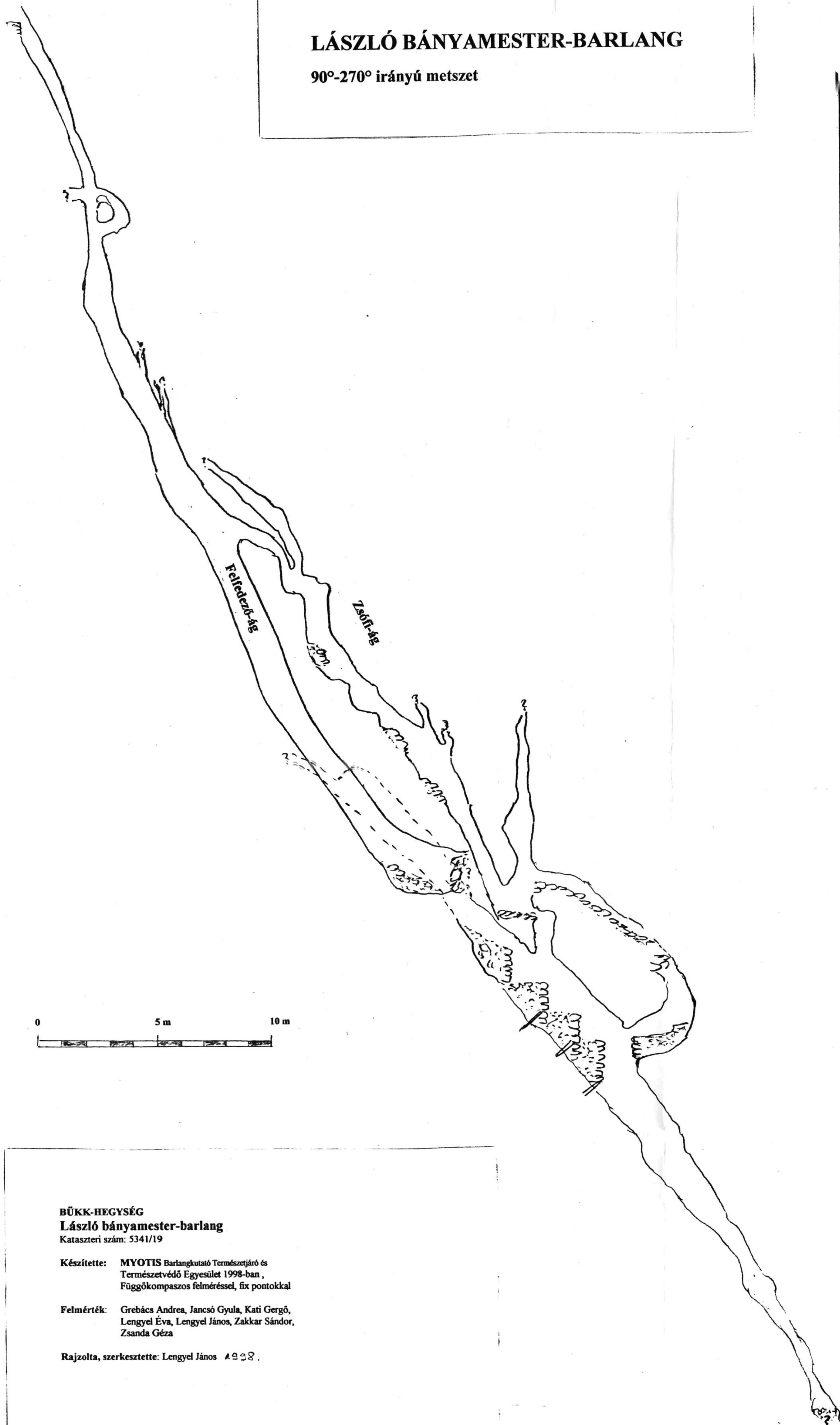
Rajzolta, szerkesztette: Lengyel János 1998.

Bejárat

LÁSZLÓ BÁNYAMESTER-BARLANG

90°-270° irányú metszet

BÜKK-HEGYSÉG

László bányamester-barlang

Kataszteri szám: 5341/19

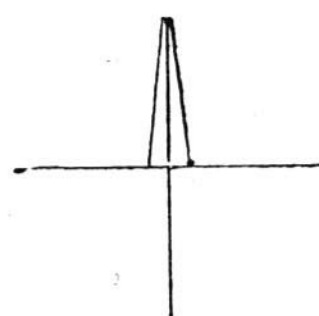
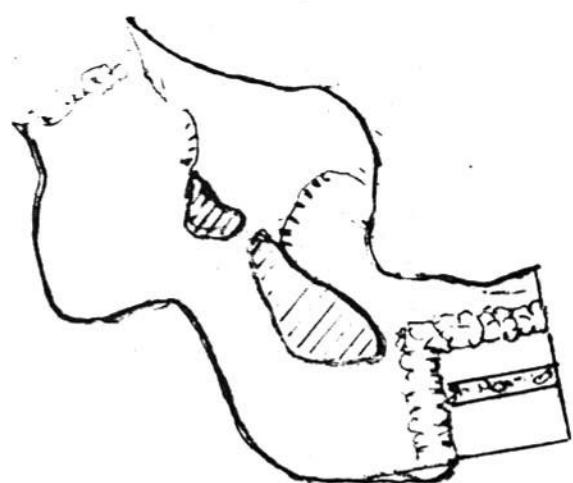
Készítette: MYOTIS Barlangkutató Természetjáró és Természetvédő Egyesület 1998-ban, Függőkompaszos felméréssel, fix pontokkal

Felmérték: Grebács Andrea, Jancsó Gyula, Kati Gergő, Lengyel Éva, Lengyel János, Zakkar Sándor, Zsanda Géza

Rajzolta, szerkesztette: Lengyel János 1998.

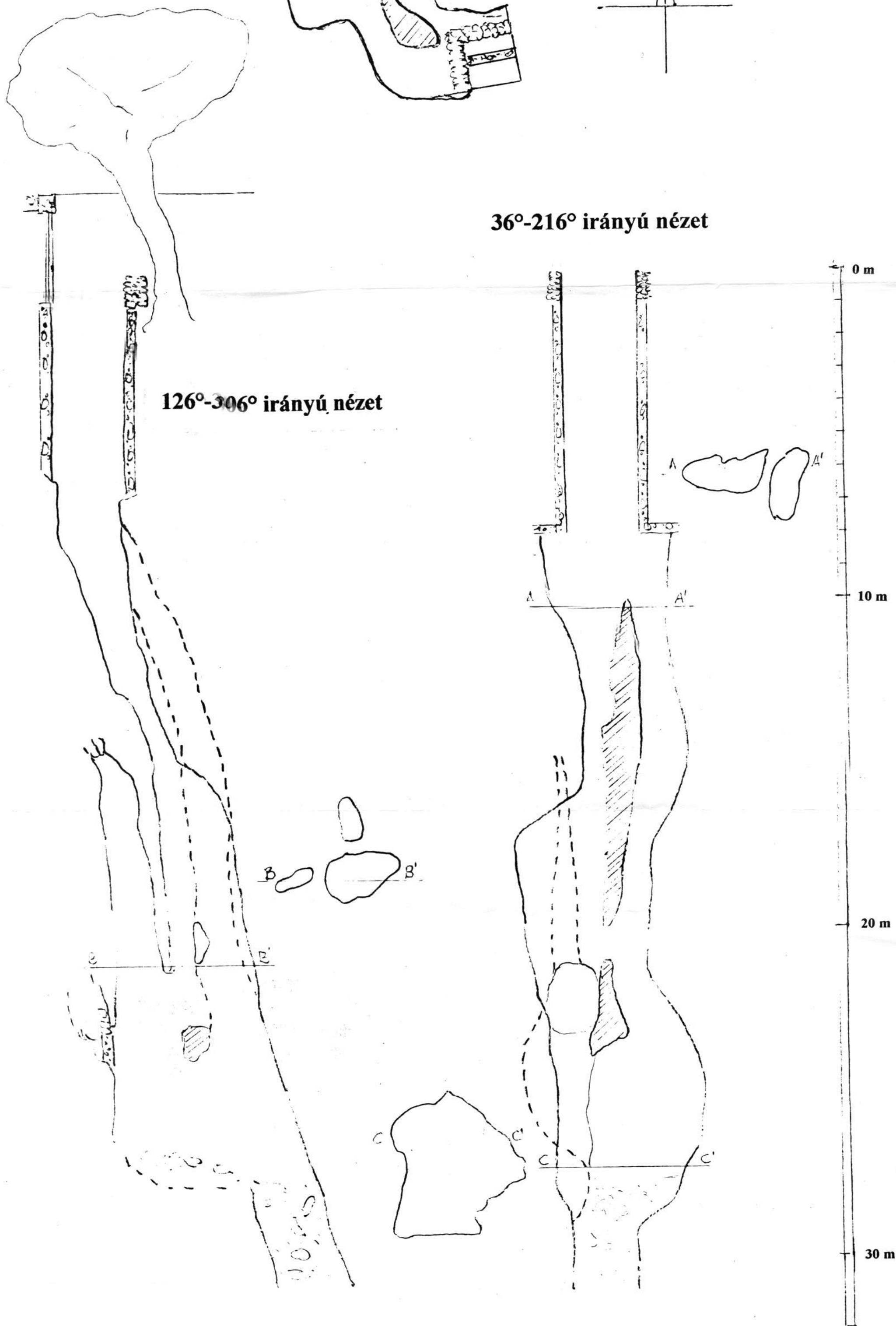
Kopasz-réti-barlang

Alaprajz

36°-216° irányú nézet

126°-306° irányú nézet

Bükk-hegység Kopasz-réti-barlang

Kataszteri szám: 5341/14

Készítette: MYOTIS Barlangkutató Természetjáró és

Természetvédő Egyesület 1998-ban

Optikai eszközökkel, veszett pontokkal

Rajzolta, szerkesztette: Lengyel János